

SAMO1PLANET
CARE4CLIMATE

Akcijski načrt za izvajanje ukrepov na področju LULUCF v okviru NEPN

LIFE IP CARE4CLIMATE (LIFE17 IPC/SI/000007)

SAMO1PLANET
CARE4CLIMATE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE,
PODNEBJE IN ENERGIJO

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

Akcijski načrt za izvajanje ukrepov na področju LULUCF v okviru NEPN

C8.2: Strateški načrt za ključne ukrepe in prikaz izbranih ukrepov

Avtorji: dr. Gal Kušar, dr. Andreja Ferreira, Matic Kozina, dr. Boštjan Mali

Urednika: dr. Gal Kušar, dr. Boštjan Mali

Ljubljana, 15. november 2024

Izdajatelj: Gozdarski inštitut Slovenije

LIFE IP CARE4CLIMATE (LIFE17 IPC/SI/000007) je integralni projekt, sofinanciran s sredstvi evropskega programa LIFE, sredstvi Sklada za podnebne spremembe in sredstvi partnerjev projekta.

Za več informacij obiščite www.samo1planet.si.

Vsak partner v projektu LIFE IP CARE4CLIMATE je odgovoren za strokovnost vsebin in sporočila v dokumentih in stališčih, ki jih pripravi oziroma izrazi v okviru navedenega projekta.

ISSN 2712-567X

Akcijski načrt za izvajanje ukrepov na področju LULUCF v okviru NEPN

Povzetek

Akcijski načrt za izvajanje ukrepov na področju rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva (LULUCF) v Sloveniji obsega 12 že uveljavljenih in 13 novih ukrepov. Za vsak ukrep so navedeni opis, ključne dejavnosti, pričakovani rezultati, ključni deležniki in priporočila za izvedbo. Načrt zajema tudi časovni načrt in oceno financiranja. Dokument je usklajen z Nacionalnim energetske in podnebni načrtom (NEPN) ter cilji Pariškega sporazuma. Poseben poudarek je na trajnostnem gospodarjenju z gozdovi, zmanjšanju izpustov toplogrednih plinov, povečanju ponorov ogljika in ohranjanju biotske raznovrstnosti. Ključni cilj je doseči podnebno nevtralnost do leta 2050, pri čemer se načrt usmerja na blaženje podnebnih sprememb, spodbude za lastnike zemljišč, na spodbujanje rabe lesa in uvajanje trajnostnih praks.

Action plan for the implementation of LULUCF measures under the NECP

Summary

The action plan for the implementation of measures in the field of land use, land use change and forestry (LULUCF) in Slovenia includes 12 existing and 13 new measures. Each measure is described with the main activities, expected results, key stakeholders and recommendations for implementation. The plan also includes a timetable and an assessment of financing. The document is in line with the National Energy and Climate Plan (NECP) and the goals of the Paris Agreement. Particular attention is paid to sustainable forest management, reducing greenhouse gas emissions, increasing carbon sinks and preserving biodiversity. The main goal is climate neutrality by 2050, with the plan focusing on climate change mitigation, incentives for landowners, the promotion of wood use and the introduction of sustainable practices.

Kazalo vsebine

1	Uvod.....	9
2	Cilji in usmeritve.....	10
2.1	Nacionalni cilji.....	10
2.2	Sektorski cilji in usmeritve.....	10
3	Ukrepi za doseganje ciljev	13
3.1	Obstoječi ukrepi.....	13
3.1.1	Ukrep: Trajnostno gospodarjenje z gozdovi.....	13
3.1.2	Ukrep: Nadgradnja in izvedba gozdne inventure	15
3.1.3	Ukrep: Nadgradnja sistema za spremljanje ponorov oziroma zalog ogljika	16
3.1.4	Ukrep: Nadgradnja ukrepov v sektorsko politiko.....	17
3.1.5	Ukrep: Državne spodbude za lastnike gozdov za nego in varstvo gozdov.....	18
3.1.6	Ukrep: Izobraževanje in delavnice o trajnostnem gospodarjenju z gozdovi za lastnike gozdov	19
3.1.7	Ukrep: Ureditev protipožarne infrastrukture v gozdu	20
3.1.8	Ukrep: Podpora za naložbe v dejavnost primarne predelave okroglega lesa	21
3.1.9	Ukrep: Naložbe v razvoj gozdnega drevesničarstva.....	22
3.1.10	Ukrep: Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah.....	23
3.1.11	Ukrep: Spodbude za nadstandardne kmetijske prakse, ki prispevajo k zmanjševanju izpustov CO ₂ iz kmetijskih tal ter k ohranjanju ali povečevanju shranjevanja ogljika v kmetijskih tleh	24
3.1.12	Ukrep: Spodbude za nadstandardne kmetijske prakse, ki prispevajo k ohranjanju in izboljševanju biotske raznovrstnosti ter krajinske pestrosti na kmetijskih zemljiščih	25
3.2	Dodatni ukrepi.....	26
3.2.1	Ukrep: Zmanjšanje izpustov z zmanjševanjem neto rasti pozidanih zemljišč	26
3.2.2	Ukrep: Zmanjšanje krčenja površin namenske rabe gozdov	27
3.2.3	Ukrep: Spodbujanje naložb v primarno predelavo rabe lesa	28
3.2.4	Ukrep: Promocija in spodbujanje uporabe lesa pri gradnji objektov	29
3.2.5	Ukrep: Naložbe v razvoj gozdnega drevesničarstva.....	30
3.2.6	Ukrep: Vključitev podlage za izvajanje poročanja ter obračunavanja izpustov in odvzemov (ponorov) v sektorju LULUCF v podnebno zakonodajo	31
3.2.7	Ukrep: Posodobitev in nadgradnja intervencij skupne kmetijske politike za kmetijska in gozdna zemljišča v sektorju LULUCF	32
3.2.8	Ukrep: Ohranjanje in varstvo kmetijskih zemljišč ter zmanjšanje zaraščanja kmetijskih površin	33
3.2.9	Ukrep: Obnova naravnih ekosistemov, ki skladiščijo ogljik, v dobro in stabilno stanje kot prispevek k ohranjanju in povečevanju skladišč in ponorov ogljika	34
3.2.10	Ukrep: Varstvo in izboljšanje kakovosti tal	35
3.2.11	Ukrep: Proučitev vzpostavitve certifikacijske sheme za ogljično kmetovanje («carbon farming») in njena morebitna vzpostavitev	36
3.2.12	Ukrep: Pilotni projekt – povezovanje lastnikov gozdov za izboljšanje izvajanja negovalnih in varstvenih del.....	37
3.2.13	Ukrep: Določitev metodologije za spremljanje biotske raznovrstnosti kmetijskih tal	38

4	Časovni načrt	39
5	Financiranje	45
	Priloge	48

Kazalo preglednic in slik

Preglednica 1 Časovni potek posodobljenih instrumentov na področju LULUCF.....	39
Preglednica 2 Časovni potek novih instrumentov na področju LULUCF	42
Preglednica 3 Financiranje posodobljenih instrumentov na področju LULUCF	45
Preglednica 4 Financiranje novih instrumentov na področju LULUCF	46
Slika 1 Časovni načrt za sektor LULUCF z vidika obračunavanja v obdobju 2021–2030.....	11

Seznam uporabljenih kratic

Kratica	Beseda ali besedna zveza	Slovenski prevod
AKTRP	Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja	
ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje	
EU	<i>European Union</i>	Evropska unija
GIS	Gozdarski inštitut Slovenije	
GZS	Gospodarska zbornica Slovenije	
KGZS	Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije	
KIS	Kmetijski inštitut Slovenije	
KOPOP	kmetijsko-okoljska podnebna plačila	
LULUCF	<i>Land Use, Land Use Change, and Forestry</i>	raba zemljišč, sprememba rabe zemljišč in gozdarstvo
MGTS	Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport Republike Slovenije	
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije	
MNVP	Ministrstvo za naravne vire in prostor Republike Slovenije	
MOPE	Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo Republike Slovenije	

neETS	zunaj sistema EU za trgovanje s pravicami do izpustov toplogrednih plinov	
NEPN	nacionalni energetske in podnebne načrt	
SN	Strateški načrt skupne kmetijske politike 2023–2027	
SOPO	Sheme za podnebje in okolje	
TGP	toplogredni plini	
UNFCCC	<i>United Nations Framework Convention on Climate Change</i>	Okvirna konvencija Združenih narodov o spremembi podnebja
ZGS	Zavod za gozdove Slovenije	
ZRSVN	Zavod Republike Slovenije za varstvo narave	

1 Uvod

Akcijski načrt za področje rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva (LULUCF) je dokument za podporo pri izvajanju nacionalnih in evropskih podnebnih in energetskega strategij. Temelji na usmeritvah celovitega Nacionalnega energetskega in podnebnega načrta NEPN¹, katerega glavni cilji so zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov (TGP), povečanje ponorov ogljika ter prehod Slovenije v podnebno nevtralno družbo do leta 2050. Z njim naša država izpolnjuje tudi zaveze Pariškega sporazuma², ki poudarjajo potrebo po učinkovitem prilagajanju na podnebne spremembe in sprejemanju ukrepov za njihovo ublažitev.

Načrt opredeljuje sektorske cilje in ukrepe za področje LULUCF ter predvideva širši okvir za zmanjšanje izpustov v sektorjih, ki niso vključeni v sistem trgovanja z izpusti (neETS). Izpusti in odvzemi TGP v sektorju LULUCF so močno odvisni od podnebnih razmer, kar pomeni izziv za dolgoročno stabilnost ponorov ogljika. V obdobju 2021–2030 bodo izpusti in odvzemi iz tega sektorja vključeni v podnebne cilje Evropske unije. Slovenija načrtuje posebne ukrepe za ohranjanje ponorov ter zmanjševanje izpustov na gozdnih, njivskih in travniških zemljiščih.

Glavni cilj tega akcijskega načrta je z usklajenimi in premišljenimi ukrepi zmanjšati vpliv človekove dejavnosti na naravne ekosisteme, ohranjati kakovost tal in biotsko raznovrstnost ter zagotavljati trajnostno rabo gozdov in drugih zemljišč. S temi ukrepi bo Slovenija izboljšala svojo odpornost proti podnebnim spremembam, zmanjšala izpuste in prispevala k ohranjanju naravnih virov za prihodnje generacije.

¹ Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije. Različica 5.0, sprejeta na Vladi Republike Slovenije, 28. februar 2020.

² Zakon o ratifikaciji Pariškega sporazuma. Uradni list RS, št. 77/2016.

2 Cilji in usmeritve

2.1 Nacionalni cilji

Nacionalni energetske in podnebne cilje do leta 2030 so določeni v NEPN. Ta je bil leta 2024 posodobljen, pristojno ministrstvo pa je konec avgusta 2024 po posvetovanju z javnostjo pripravilo osnutek. Po končani celoviti presoji vplivov na okolje je bil osnutek posodobljenega NEPN³ predložen v sprejetje Vladi Republike Slovenije. Ta ga je 18. decembra 2024 potrdila in ga poslala Evropski komisiji.

Na podlagi zakonodaje EU so v načrtu določeni nacionalni cilji po petih razsežnostih, in sicer razogljičenje, energetska učinkovitost, energetska varnost, notranji trg energije ter raziskave, inovacije in konkurenčnost. Cilji, povezani s področjem rabe zemljišč, spremembami rabe zemljišč in gozdarstva, so usmerjeni predvsem na zmanjšanje izpustov in ohranjanje oziroma povečanje ponorov. NEPN je treba razumeti kot etapni akcijski načrt Dolgoročne podnebne strategije Slovenije⁴, katere cilj je doseči podnebno nevtralnost do leta 2050. Ta cilj je v skladu s Pariškim sporazumom, Slovenija pa si bo prizadevala za pospešitev izvajanja politik prilagajanja na podnebne spremembe in zagotavljanja podnebne varnosti prebivalcev. Projekcije NEPN kažejo, da naj bi Slovenija izpuste TGP do leta 2030 v primerjavi z letom 2005 zmanjšala za najmanj 35 odstotkov, do leta 2033 pa za najmanj 55 odstotkov.

2.2 Sektorski cilji in usmeritve

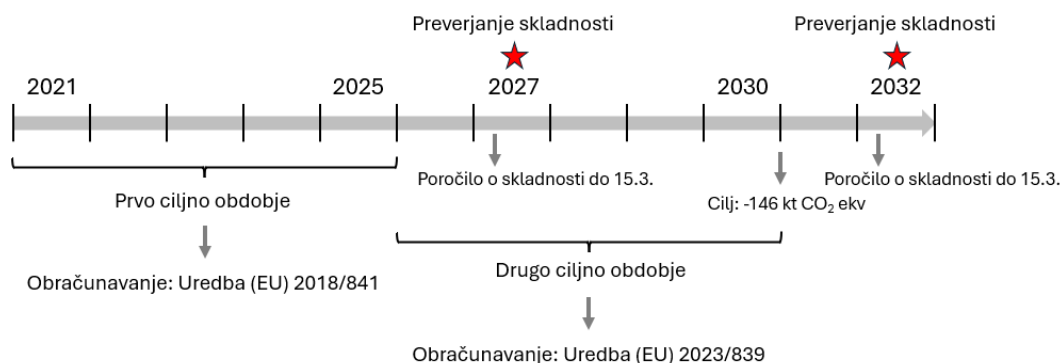
LULUCF je kot sektor, za katerega se letno ocenjujejo ter sporočajo izpusti in odvzemi TGP, uvrščen med sektorje, ki niso vključeni v sistem trgovanja z izpusti (neETS). To je edini sektor, ki lahko zagotavlja ponor oziroma odvzeme TGP iz ozračja, saj prispeva k rasti biomase. Po drugi strani je zanj značilna velika negotovost, saj je podobno kot kmetijstvo neposredno odvisen od podnebnih razmer.

V obdobju 2021–2030 so izpusti in odvzemi iz sektorja LULUCF vključeni v podnebne cilje EU. Zaveze Unije in držav članic določata Uredba (EU) 2018/841 in Uredba (EU) 2023/839, skupaj s pravili za obračunavanje izpustov. Cilj Slovenije v sektorju LULUCF je zagotoviti, da:

- v obdobju 2021–2025 izpusti ne bodo presegli ponorov (po uporabi obračunskih pravil),
- v obdobju 2026–2029 vsota razlik med neto emisijami (v vseh kategorijah poročanja) in povprečno vrednostjo neto emisij v letih 2021, 2022 in 2023 ne presega proračuna za obdobje 2026–2029,
- v letu 2030 ponor doseže najmanj –146 kiloton ekvivalenta ogljikovega dioksida (kt CO₂ ekv.).

³ Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije. Osnutek predloga posodobitve, različica 5.0, 14. avgust 2024.

⁴ Resolucija o dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050. Uradni list RS, št. 119/2021.

Slika 1 Časovni načrt za sektor LULUCF z vidika obračunavanja v obdobju 2021–2030

Obračunska pravila za prvo ciljno obdobje veljajo še po tako imenovani stari uredbi LULUCF iz leta 2018. Pri gospodarjenju z gozdnimi zemljišči velja pravilo referenčne vrednosti za gospodarjenje z gozdovi (FRL), medtem ko se bodo izpusti pri gospodarjenju z njivskimi površinami in travinjem primerjali s povprečnimi izpusti v obdobju 2005–2009. Prvo poročilo o skladnosti z zavezami, ki veljajo za prvo ciljno obdobje, bo morala Slovenija predložiti najpozneje do 15. marca 2027.

V drugem ciljnem obdobju se bodo izpusti in odvzemi v sektorju LULUCF obračunavali po pravilu bruto-neto, in sicer za kategorije, o katerih se poroča v okviru konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC⁵). Pri tem se bodo poleg šestih zemljiških kategorij (gozdna zemljišča, njivske površine, travinje, mokrišča, naselja, druga zemljišča) upoštevale še druge kategorije, kot so pridobljeni lesni proizvodi (HWP), atmosferski depoziti, izpiranje in odtekanje dušika ter drugo.

Neto ponori v sektorju LULUCF so leta 2022 obsegali nekaj manj kot –173 kt CO₂ ekv. in so bili še nekoliko nižji kot leto prej. Ponor v sektorju se je zmanjšal predvsem zaradi povečanega poseka v gozdovih v obdobju 2014–2018. Manjša akumulacija lesne zaloge v zadnjih letih pa je zelo verjetno posledica zmanjšane prirastka in večje mortalitete, kar lahko pripišemo podnebnim spremembam. Podobno opažajo tudi v drugih evropskih državah od juga do severa. Čeprav so bila gozdna zemljišča v preteklosti velik vir ponorov, je nemogoče pričakovati, da bi ta obračunska kategorija dosegala referenčno vrednost, določeno Sloveniji (tj. –3.270,2 kt CO₂ ekv.) v obdobju od leta 2021 do 2025.

Pričakovati je, da bo bilanca neto izpustov v sektorju LULUCF še vedno najbolj odvisna od velikosti izpustov in ponorov na gozdnih zemljiščih. Zato je trajnostno gospodarjenje z gozdovi ključen ukrep v tem sektorju. Usmeritve na strateški ravni določa Operativni program za izvajanje nacionalnega gozdnega programa za obdobje 2022–2026⁶. Ta poudarja pet prednostnih nalog, med katerimi sta z vidika bilance ogljika pomembni zlasti dve: zagotavljanje ponorov CO₂ v gozdovih in prilagajanje gozdov podnebnim spremembam ter ohranjanje in krepitev biotske raznovrstnosti na krajinski, ekosistemski, vrstni in genski ravni. Glavno orodje za uresničevanje politike in navedenih strateških usmeritev za gospodarjenje z gozdovi so gozdnogospodarski načrti, ki za obdobje desetih let usmerjajo razvoj slovenskih gozdov.

⁵ Zakon o ratifikaciji Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja. Uradni list RS, št. 59/1995.

⁶ Operativni program za izvajanje nacionalnega gozdnega programa za obdobje 2022–2026, MKGP, 2022.

Temeljne strateške usmeritve in ukrepi so dobro povzeti v kompendiju območnih gozdnogospodarskih načrtov⁷.

NEPN poudarja, da bo za zagotavljanje ponorov oziroma zmanjšanje izpustov v sektorju pomembno tudi izvajanje dodatnih ukrepov. Med temi lahko omenimo na primer preprečevanje širjenja posamične poselitve in zmanjšanje krčenja gozdov ter spodbujanje uporabe lesa pri gradnji objektov in vlaganji v primarno predelavo lesa. Zadnji od navedenih je dolgoročno ključnega pomena za Slovenijo, predvsem z vidika skladiščenja ogljika v lesnih proizvodih in dodane vrednosti.

Slovenija lahko za doseganje ciljev v sektorju LULUCF po potrebi uporabi splošne prilagodljivosti, prilagodljivost za gozdna zemljišča, s katerimi se gospodari (v obdobju 2021–2025), in mehanizem za rabo zemljišč (v obdobju 2026–2030) v skladu s pogoji in določili uredb EU za sektor LULUCF. V obdobju 2021–2030 lahko Slovenija za doseg cilja uporabi prilagodljivost v skupni vsoti –17,2 milijona ton CO₂ ekv., če bodo izpolnjeni pogoji, kakor izhajajo iz uredbe. Navsezadnje lahko Slovenija v obdobju 2021–2025 iz svojih obračunov za pogozdena zemljišča in gospodarjenje z gozdnimi zemljišči izključi izpuste zaradi naravnih motenj (na primer požari, izbruhi škodljivih organizmov, nevihte in ekstremne poplave) in ki presegajo povprečne izpuste zaradi naravnih motenj v obdobju 2001–2020, v skladu s predpisano metodologijo.

⁷ Poljanec, A., Guček, M., Simončič, T., Stergar, M., Marenče, M., Pisek, R. 2023. Območni gozdnogospodarski in lovskoupravljaljski načrti za obdobje 2021–2030, kompendij. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije.

3 Ukrepi za doseganje ciljev

3.1 Obstoječi ukrepi

3.1.1 Ukrepi: Trajnostno gospodarjenje z gozdovi

Opis ukrepa: Ukrepi zajema ključne vidike trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, z osredotočenjem na dolgoročno ohranjanje ekosistemskih storitev in vključevanje vseh pomembnih deležnikov v njihovo načrtovanje. Ključni instrument za zagotavljanje trajnosti gozdov je gozdnogospodarsko načrtovanje, ki ga delimo na strateško in izvedbeno raven upravljanja gozdov.

Ključne dejavnosti: Priprava in izvajanje gozdnogospodarskega načrtovanja: priprava načrtov za vseh 14 območij (strateška raven) in več kot 220 enot (izvedbena raven). Ti načrti so pripravljeni v skladu z Zakonom o gozdovih⁸ ter Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje divjadi⁹. Periodična obnova načrtov: območni načrti se obnavljajo vsakih deset let (zdajšnja veljavnost: 2021–2030), medtem ko se načrti enot obnavljajo postopno, z vsakoletno obnovo približno desetih odstotkov. Sodelovanje deležnikov: vključevanje lastnikov gozdov, lokalnih skupnosti in drugih deležnikov v načrtovanje z uporabo participativnih orodij, kot je na primer gozdni dialog. Izboljšanje sodelovanja malih lastnikov: dejavno spodbujanje sodelovanja manjših lastnikov gozdov pri izvajanju načrtov z izboljšano informiranostjo in spodbudami za boljše vključevanje v proces gozdnogospodarskega načrtovanja.

Pričakovani rezultati: Pokritost vseh gozdov z načrti: zagotovitev načrtov za vse gozdove ne glede na lastništvo. Obnova načrtov enot: do leta 2030 naj bi bili obnovljeni vsi načrti, s povprečno letno obnovo deset odstotkov načrtov. Izboljšana uspešnost pri uresničitvi načrtovanih ciljev: boljše izvajanje načrtov in doseganje trajnostnih ciljev upravljanja gozdov, kar obsega večja prizadevanja za zagotavljanje ponora ogljika, ohranjanje biotske raznovrstnosti ter trajnostno rabo lesa in lesnih izdelkov.

Ključni deležniki: Lastniki gozdov: vključeni v načrtovanje in ključni za uresničitev ciljev trajnostnega gospodarjenja. SiDG: kot upravljavec državnih gozdov, ki obsegajo 20 odstotkov površine vseh gozdov, ima pomembno vlogo pri izvajanju ukrepov trajnostnega gospodarjenja in upravljanja gozdov. MKGP: odgovornost za izvajanje gozdne politike, sprejemanje zakonodaje in usmeritev za trajnostno upravljanje gozdov. ZGS: pristojni organ za pripravo načrtov in izvajanje javne gozdarske službe.

Priporočila za izvedbo: Povečanje sodelovanja lastnikov gozdov: vzpostavitev mehanizmov, ki bodo dejavneje vključevali lastnike gozdov v načrtovanje in izvajanje ukrepov. Razvoj novih finančnih ali pravnih mehanizmov, ki bi spodbudili lastnike k boljšemu

⁸ Zakon o gozdovih. Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16, 77/16 in 78/23 – ZUNPEOVE.

⁹ Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje divjadi, Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20.

sodelovanju pri upravljanju gozdov. Pregled in izboljšanje zakonodaje: pregled zakonodaje s ciljem odprave ovir za učinkovito izvajanje načrtov. Izboljšanje načrtovanja: optimizacija izdelave načrtov, predvsem s poudarkom na večji vključenosti deležnikov in preglednosti procesa. Uvedba novih digitalnih orodij za podporo načrtovanju bi lahko povečala učinkovitost in sodelovanje deležnikov.

3.1.2 Ukrep: Nadgradnja in izvedba gozdne inventure

Opis ukrepa: Ukrep nadgradnje in izvedbe nacionalne gozdne inventure (NGI) bo omogočil boljše spremljanje stanja (monitoring) gozdnih ekosistemov, pridobitev novih podatkov in informacij pa bo prispevala k boljšim odločitvam pri določitvi ciljev in strategij za trajnostno upravljanje gozdov, kar je ključnega pomena za varstvo gozdov in izpolnjevanje mednarodnih zavez. NGI je glavno orodje za pridobivanje podatkov, ki so nujni za domače in mednarodno poročanje o zalogah ogljika, biotski pestrosti ter drugih ekosistemskih storitvah gozdov.

Ključne dejavnosti: Nadgradnja sistema spremljanja: izboljšanje sistema s posodobitvijo metodologij in orodij za monitoring za večjo zanesljivost podatkov. Prehod na kontinuirani panelni sistem: v zadnjih petih letih se je NGI preoblikovala v kontinuirani sistem, pri čemer se vsako leto izmeri približno 760 trajnih vzorčnih ploskev, ki pokrivajo celotno Slovenijo. Ta sistem omogoča natančno in sprotno spremljanje stanja in razvoja gozdov. Uskladitev kazalnikov: uporaba mednarodno usklajenih kazalnikov za meritve, ki zagotavljajo primerljivost podatkov na evropski in svetovni ravni. Priprava zakonodaje: NGI še ni uzakonjena, zato je treba pripraviti zakonsko podlago, ki bo predpisala izvajanje NGI kot obvezni del nacionalne gozdarske politike ter zagotovila stalno financiranje za neprekinjeno izvajanje monitoringov gozdnih ekosistemov.

Pričakovani rezultati: Zakonsko urejeno izvajanje NGI: do leta 2025 je pričakovati sprejetje zakonodaje, ki bo predpisala vsebino in redno izvajanje NGI ter zagotovila stabilno financiranje. Stabilno financiranje: v skladu z zakonodajo bo imela NGI zagotovljena stabilna finančna sredstva, kar je ključno za neprekinjeno zbiranje in vzdrževanje kakovostnih časovnih vrst podatkov. Izvedba enega panela na leto: kontinuirani panelni sistem omogoča letno zbiranje podatkov s približno 760 trajnih vzorčnih ploskev, kar zagotavlja sprotno spremljanje stanja gozdov in hitrejše odzive na morebitne spremembe.

Ključni deležniki: MKGP: odgovorni za pripravo zakonodaje za izvedbo nacionalne gozdne inventure. MOPE: pomemben deležnik pri izvajanju mednarodnega poročanja in usklajevanju okoljskih politik z gozdarskimi praksami. GIS: izvajalec NGI, odgovoren za metodologijo, izvedbo, zbiranje in analiziranje podatkov. ZGS: vključen v izvajanje NGI.

Priporočila za izvedbo: Zakonsko predpisati NGI: treba je pripraviti in sprejeti zakonodajo, ki bo določila izvajanje NGI kot obvezne nacionalne prakse, s poudarkom na trajnostnem upravljanju gozdov. Zagotoviti stabilno financiranje: stabilno financiranje je ključno za redno in kakovostno izvajanje NGI. Finančna sredstva je treba zagotoviti v državnem proračunu, kar bo omogočilo neprekinjeno izvajanje monitoringa. Izboljšanje sodelovanja med deležniki: spodbujanje tesnejšega sodelovanja med vsemi ključnimi deležniki, zlasti med MKGP, MOPE, GIS in ZGS, da se zagotovita učinkovito izvajanje NGI ter njeno usklajevanje z drugimi nacionalnimi in mednarodnimi okoljskimi pobudami.

3.1.3 Ukrep: Nadgradnja sistema za spremljanje ponorov oziroma zalog ogljika

Opis ukrepa: Ukrep je usmerjen v izboljšanje sistemov spremljanja ponorov in zalog ogljika ter poročanja o njih. Namen je zagotoviti natančnejše podatke o količinah ogljika v biomasi, tleh in drugih skladiščih ogljika. Hkrati je cilj vzpostaviti ustrezne mehanizme za spremljanje, sporočanje in centralizacijo podatkov.

Ključne dejavnosti: Izboljšanje sistema spremljanja in poročanja: zbiranje in izboljšanje kakovosti podatkov o pridobljenih lesnih proizvodih (HWP); povečanje zanesljivosti poročanja na nacionalni ravni na Tier 3; posodobitev pretvorbenih faktorjev in določitev natančnejših razpolovnih dob za kategorije lesnih proizvodov. Spremljanje zalog ogljika na kmetijskih zemljiščih: vzpostavitev stalnega monitoringa na kmetijskih zemljiščih, kjer se raba ne spreminja; pridobivanje podatkov o zalogah ogljika v lesni biomasi in tleh njivskih površin ter travinja. Vzpostavitev osrednje zbirke podatkov: centralizacija podatkov za sektor LULUCF, vključno z mokrišči in naselji.

Pričakovani rezultati: Izboljšano poročanje: zagotovljeno bo poročanje na ravni Tier 3 za lesne proizvode. Natančnejši podatki: pridobljeni bodo natančnejši podatki o zalogah ogljika v lesni biomasi in tleh, kar bo izboljšalo možnosti za načrtovanje politik in upravljanje virov. Vzpostavljena podatkovna zbirka: centralizirana zbirka podatkov za LULUCF bo olajšala dostop do ključnih informacij o zalogah ogljika in podnebnih spremembah. Dolgoročni monitoring: redno spremljanje zalog ogljika na kmetijskih zemljiščih in v gozdovih ter poročanje o njih.

Ključni deležniki: MGTŠ: ministrstvo, odgovorno za nadgradnjo sistema zagotavljanja kakovosti in nadzora (QA/QC) pri poročanju za lesne proizvode. GIS: sodeluje pri izboljšanju zbiranja in obdelave podatkov za lesne proizvode. MKGP: usmerja izboljšanje sistemov za spremljanje zalog ogljika na kmetijskih zemljiščih. MOPE: ministrstvo, odgovorno za vzpostavitev osrednje zbirke podatkov za LULUCF in druga povezana področja. Raziskovalne institucije: sodelujejo pri strokovnih podlagah za določanje pretvorbenih faktorjev in spremljanje zalog ogljika. Lastniki zemljišč: ključni pri izvajanju ukrepov na terenu.

Priporočila za izvedbo: Koordinacija med deležniki: tesno sodelovanje med pristojnimi ministrstvi, raziskovalnimi institucijami in lastniki zemljišč je ključno za uspešno izvedbo ukrepa. Uskladitev podatkovnih sistemov: zagotoviti povezljivost med uveljavljenimi podatkovnimi sistemi in novimi zbirkami podatkov, da bodo podatki dostopni in uporabni za vse deležnike. Redno spremljanje in evalvacija: pomembno je spremljati izvajanje ukrepov in prilagoditi način dela na podlagi rezultatov ter odzivnosti različnih področij. Izobraževanje in ozaveščanje: vključiti lastnike zemljišč v proces ter zagotoviti, da razumejo pomen in načine spremljanja zalog ogljika.

3.1.4 Ukrep: Nadgradnja ukrepov v sektorsko politiko

Opis ukrepa: Ukrep se usmerja v nadgradnjo podnebnih ukrepov in njihovo boljše vključitev v sektorske politike, še posebej v kmetijstvu in gozdarstvu. Cilj je zagotoviti učinkovito vključitev podnebne politike v zakonodajo s poudarkom na blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter na oceni ranljivosti in tveganj za sektorske politike.

Ključne dejavnosti: Vključitev podnebnih ukrepov v kmetijsko in gozdarsko zakonodajo: vključitev ukrepov za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje v zakonodajo, na primer Zakon o gozdovih in druge sektorske akte; priprava ocene ranljivosti in tveganj za kmetijski in gozdarski sektor ter njihovo vključevanje v politike.

Pričakovani rezultati: Posodobitev zakonodaje: do leta 2026 bo sprejet zakon, ki bo vseboval ukrepe za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje v gozdarskem in drugih sektorjih. Ocena ranljivosti sektorja: priprava in vključitev ocene ranljivosti in tveganj v sektorske politike bo omogočila boljše prilagajanje podnebnim spremembam. Celostna sektorska politika: boljša povezanost sektorskih politik s podnebnimi cilji bo prispevala k dolgoročnemu trajnostnemu razvoju.

Ključni deležniki: MKGP: ključni nosilec pri pripravi in sprejetju zakonodajnih sprememb. ZGS: sodeluje pri pripravi sektorskih politik in zakonodaje ter pri oceni tveganj in ranljivosti. GZS – Združenje za gozdarstvo: sodeluje pri usklajevanju politik z industrijskimi in gospodarskimi interesi. MOPE: zagotavlja, da so ukrepi za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje usklajeni z nacionalno podnebno politiko. Raziskovalne institucije: sodelujejo pri izdelavi ocen ranljivosti in tveganj ter zagotavljajo strokovne podlage za sektorske politike.

Priporočila za izvedbo: Posodobitev zakonodaje: MKGP naj vzpostavi tesno sodelovanje s pristojnimi deležniki za čim hitrejšo pripravo sprememb zakonodaje. Ocena tveganj in ranljivosti: vključiti vse ustrezne deležnike pri izdelavi ocene ranljivosti, da se zagotovi celovita pokritost kmetijskega in gozdarskega sektorja. Sektorsko usklajevanje: zagotoviti usklajenost sektorskih politik za celostno uvedbo in izvajanje ukrepov za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje. Stalno spremljanje: redno spremljati izvajanje vključevanja podnebnih politik v sektorske zakonodaje in sproti prilagajati ukrepe na podlagi novih znanstvenih dognanj.

3.1.5 Ukrep: Državne spodbude za lastnike gozdov za nego in varstvo gozdov

Opis ukrepa: Ukrep predvideva povečanje državnih finančnih spodbud za lastnike gozdov, da se okrepi nega in varstvo gozdov. Cilj je spodbuditi vlaganja v obnovo gozdov po naravnih nesrečah, izvajanje gozdnogojitvenih ukrepov za povečanje prilagoditvene sposobnosti gozdov ter uporabo gozdnih tehnologij, predelavo in rabo lesa.

Ključne dejavnosti: Povečanje državnih spodbud za nego gozdov: povečati proračunska sredstva za lastnike gozdov, ki vlagajo v nego in varstvo gozdov, gozdnogojitvene ukrepe in obnovo po naravnih nesrečah, ter spodbujati uporabo novih tehnologij v gozdarstvu in predelavi lesa, ki povečujejo prilagoditvene sposobnosti gozdov na podnebne spremembe.

Pričakovani rezultati: Povečanje proračunskih sredstev: do leta 2030 naj bi se proračunska sredstva za spodbude lastnikom gozdov povečala za 30 odstotkov glede na leto 2021. Večja odpornost gozdov: ukrepi za obnovo gozdov in povečanje prilagoditvene sposobnosti bodo prispevali k večji odpornosti gozdov proti podnebnim spremembam in naravnim nesrečam. Spodbujanje rabe lesa: povečanje naložb v gozdne tehnologije in predelavo lesa bo pripomoglo k trajnostnemu gospodarjenju z gozdovi ter povečalo ekonomsko vrednost lesa kot obnovljivega vira.

Ključni deležniki: MKGP: odgovorno za povečanje proračunskih sredstev in izvajanje finančnih spodbud. Lastniki gozdov: neposredni prejemniki spodbud za nego in obnovo gozdov ter vlaganja v gozdne tehnologije. ZGS: sodeluje pri usmerjanju in izvajanju ukrepov ter zagotavlja tehnično podporo lastnikom gozdov. Gozdarska in lesnopredelovalna podjetja: partnerji pri vlaganju v nove gozdne tehnologije in pri povečanju predelave lesa. GZS – Sektor za gozdarstvo: sodeluje pri oblikovanju sektorskih ukrepov in spodbud za lastnike gozdov. Raziskovalne institucije: prispevajo k razvoju novih tehnologij in praks za povečanje prilagoditvene sposobnosti gozdov.

Priporočila za izvedbo: Povečanje sredstev in ozaveščanje: zagotoviti ustrezno povečanje proračunskih sredstev ter ozaveščati lastnike gozdov o spodbudah in možnostih za njihovo uveljavljanje. Spodbujanje inovacij v gozdarstvu: usmeriti del spodbud v razvoj in uporabo novih gozdarskih tehnologij, ki bodo povečale produktivnost in odpornost gozdov. Sodelovanje z lastniki gozdov: vzpostaviti redno komunikacijo in sodelovanje z lastniki gozdov zagotovitev učinkovite porabe sredstev ter doseganja ciljev varstva in nege gozdov. Spremljanje izvajanja ukrepov: uvesti sistematično spremljanje učinkovitosti spodbud ter prilagajanje ukrepov na podlagi doseženih rezultatov in novih potreb v gozdarskem sektorju.

3.1.6 Ukrep: Izobraževanje in delavnice o trajnostnem gospodarjenju z gozdovi za lastnike gozdov

Opis ukrepa: Ukrep predvideva organiziranje stalnih izobraževalnih dejavnosti in delavnic za lastnike gozdov, s poudarkom na trajnostnem gospodarjenju z gozdovi. Namen je okrepiti ozaveščenost in znanje lastnikov gozdov o blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter drugih ukrepov, ki bodo omogočili učinkovito upravljanje gozdov in dolgoročno varstvo gozdnih virov.

Ključne dejavnosti: Organiziranje izobraževalnih delavnic: zagotoviti redno izvajanje delavnic in izobraževalnih programov, namenjenih lastnikom gozdov, ter vključiti teme o trajnostnem gospodarjenju z gozdovi, o ukrepih za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter drugih pomembnih temah, kot so obnovljivi viri, gozdnogojitveni ukrepi in varstvo gozdov. Razvoj usposabljanj: razviti prilagojene programe, ki bodo upoštevali potrebe različnih lastnikov gozdov, glede na velikost in namen njihovega gospodarjenja ter spodbujati interaktivne metode, ki obsegajo praktične prikaze na terenu in možnosti za strokovne razprave med strokovnjaki in lastniki gozdov.

Pričakovani rezultati: Izboljšana ozaveščenost: lastniki gozdov bodo bolje opremljeni z znanjem o trajnostnem gospodarjenju z gozdovi, kar bo prispevalo k njihovi večji vključenosti v izvajanje ukrepov za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje. Večja udeležba na delavnicah: cilj je organizirati sto izobraževalnih dogodkov na leto, s poudarkom na vključevanju čim večjega števila lastnikov gozdov. Učinkovitejše izvajanje gozdnogojitvenih ukrepov: s pridobljenim znanjem bodo lastniki gozdov bolje izvajali trajnostne prakse, to pa bo dolgoročno povečalo odpornost gozdov.

Ključni deležniki: MKGP: nosilec financiranja izobraževanj in delavnic. ZGS: nosilec izvajanja delavnic, zagotavlja strokovne vsebine in izobraževalno podporo lastnikom gozdov. Lastniki gozdov: ciljna skupina izobraževanj, ki bo na delavnicah pridobila novo znanje za boljše upravljanje gozdov. Gozdarska podjetja in strokovnjaki: strokovni sodelavci, ki prispevajo k vsebinam delavnic in delijo dobre prakse trajnostnega gospodarjenja. Izobraževalne in raziskovalne institucije: sodelujejo pri pripravi izobraževalnih vsebin, ki podpirajo usposabljanja.

Priporočila za izvedbo: Ciljno usmerjeno izobraževanje: zagotoviti, da so vsebine delavnic prilagojene različnim skupinam lastnikov gozdov, glede na njihove potrebe in izzive. Rednost in dostopnost izobraževanj: povečati dostopnost izobraževalnih vsebin v vseh delih države in zagotoviti neprekinjeno organiziranje dogodkov vse leto. Spodbujanje sodelovanja: vključevati lastnike gozdov v načrtovanje delavnic in jim omogočiti, da so dejavno vključeni v razprave o izzivih trajnostnega gospodarjenja. Spremljanje učinkov izobraževanj: uvesti redno spremljanje rezultatov in učinkov izobraževanj na prakso gospodarjenja lastnikov gozdov ter po potrebi prilagoditi vsebine.

3.1.7 Ukrep: Ureditev protipožarne infrastrukture v gozdu

Opis ukrepa: Ukrep predvideva finančne spodbude za ureditev in izboljšanje protipožarne infrastrukture v gozdovih. Gre za naložbe v protipožarne preseke, steze, zidove, vstopne ploščadi, izogibališča ter mesta za oskrbo helikopterjev in gasilskih vozil z vodo. Ukrep predvideva preverjanje zahtev varstva narave, s čimer bomo zagotovili, da infrastruktura ne bo negativno vplivala na naravne ekosisteme.

Ključne dejavnosti: Naložbe v protipožarno infrastrukturo: izvajanje finančnih spodbud za ureditev protipožarne infrastrukture, kot so preseki, steze, zidovi, ploščadi in izogibališča, ter postavitev lokacij za oskrbo gasilskih vozil in helikopterjev z vodo s ciljem boljšega in hitrejšega gašenja požarov v gozdovih. Povečanje proračunskih sredstev za protipožarno varstvo: povečanje sredstev za zagotavljanje varstva pred požari na najbolj ogroženih gozdnih območjih in razdelitev sredstev glede na stopnjo ogroženosti posameznih gozdov.

Pričakovani rezultati: Zmanjšano tveganje za požare v gozdovih: izboljšana protipožarna infrastruktura bo zmanjšala verjetnost večjih gozdnih požarov in omogočila hitrejši odziv ob morebitnem izbruhu požara. Povečano financiranje: do leta 2030 bo obseg proračunskih sredstev za protipožarno varstvo povečan za 50 odstotkov glede na leto 2021. Izvedene naložbe: do leta 2026 je načrtovanih 228 naložb, do leta 2028 pa še dodatnih 181 naložb v protipožarno infrastrukturo.

Ključni deležniki: MKGP: odgovorna institucija za upravljanje in financiranje ukrepa. ZGS: sodeluje pri izvajanju ukrepov in svetovanju lastnikom gozdov o potrebnih naložbah. Lastniki gozdov in gozdarske družbe: prejemniki spodbud za postavitev protipožarne infrastrukture. Civilna zaščita in gasilci: uporabniki infrastrukture ob požarih. Lokalne skupnosti: partnerji pri načrtovanju in postavitvi infrastrukture ter pri nadzoru nad protipožarnim varstvom.

Priporočila za izvedbo: Ciljno usmerjene spodbude: naložbe v protipožarno infrastrukturo je treba usmeriti v požarno najbolj ogrožena območja, da se čim prej zmanjša tveganje za gozdne požare. Usposabljanje lastnikov gozdov: zagotoviti, da lastniki gozdov razumejo pomen in pravilno uporabo protipožarne infrastrukture, ter jih redno obveščati o novih priložnostih za financiranje. Sodelovanje z lokalnimi gasilskimi enotami: sodelovati s civilno zaščito in gasilskimi enotami pri načrtovanju ustreznih mest za oskrbo z vodo ter drugih pomembnih točk za učinkovito gašenje požarov. Spremljanje učinkovitosti: redno spremljati učinkovitost izvedenih naložb in prilagajati financiranje glede na rezultate in potrebe po izboljšavah v protipožarnem sistemu.

3.1.8 Ukrep: Podpora za naložbe v dejavnost primarne predelave okroglega lesa

Opis ukrepa: Ukrep predvideva finančne spodbude za naložbe v dejavnost primarne predelave okroglega lesa. To zajema vzpostavitev novih sodobnih obratov za predindustrijski obseg predelave lesa in posodobitev že delujočih obratov, pri čemer se spodbuja tudi digitalizacija proizvodnje.

Ključne dejavnosti: Vzpostavitev novih obratov: financiranje gradnje ustrezno velikih, sodobnih obratov za primarno predelavo lesa, ki omogočajo učinkovito in trajnostno obdelavo okroglega lesa. Posodobitev že delujočih obratov: podpora za modernizacijo obratov z vključitvijo naprednih tehnologij in digitalizacije, kar vpliva na izboljšanje proizvodnih procesov in povečanje učinkovitosti.

Pričakovani rezultati: Povečana zmogljivost predelave lesa: z vzpostavitvijo novih in posodobitvijo že delujočih obratov se bo povečala zmogljivost za primarno predelavo okroglega lesa, kar bo prispevalo k boljši izrabi gozdnih virov. Izboljšana učinkovitost in trajnost: digitalizacija in posodobitev tehnologij v obratih bosta povečali proizvodno učinkovitost ter zmanjšali okoljski odtis predelave lesa. Število naložb: načrtovanih je 71 naložb letno v letih 2027, 2028 in 2029.

Ključni deležniki: MKGP: odgovorna institucija za izvajanje in financiranje ukrepov. Lastniki obratov za predelavo lesa: prejemniki spodbud za naložbe v nove ali posodobljene obrate. Gozdarska podjetja in predelovalna industrija: sodelujejo pri izvajanju in izkoristijo prednosti moderniziranih obratov. Raziskovalne institucije: prispevajo k razvoju novih tehnologij in praks za povečanje učinkovitosti predelave lesa. Finančne institucije: partnerji pri zagotavljanju financiranja in svetovanju lastnikom obratov glede naložb.

Priporočila za izvedbo: Jasna merila za dodeljevanje spodbud: uvesti jasna in pregledna merila za dodeljevanje finančnih spodbud, s čimer se zagotovi, da so sredstva usmerjena v projekte z največjo možnostjo za trajnostno rast in inovacije. Spodbujanje inovacij in digitalizacije: dejavno spodbujati vključitev naprednih tehnologij in digitalnih rešitev v projekte, kar bo pripomoglo k večji učinkovitosti in trajnosti obratov. Podpora pri pridobivanju financiranja: ponuditi pomoč lastnikom obratov pri iskanju dodatnih virov financiranja in svetovanju o najboljših praksah za izvedbo naložb. Spremljanje in evalvacija: redno spremljati napredek pri izvajanju naložb ter oceniti vpliv in učinkovitost naložb, da se zagotovi doseganje načrtovanih rezultatov in po potrebi prilagodi strategija.

3.1.9 Ukrep: Naložbe v razvoj gozdnega drevesničarstva

Opis ukrepa: Ukrep predvideva finančne spodbude za razvoj gozdnega drevesničarstva. Poudarek je na podpori naložb v nakup specializirane mehanizacije in opreme za gozdno semenarstvo, kontejnersko vzgojo ter postavitev rastlinjakov za vzgojo gozdnega drevja. Cilj ukrepa je povečati zmogljivosti in kakovost vzgoje sadik za pogozdovanje in trajnostno upravljanje gozdov.

Ključne dejavnosti: Naložbe v mehanizacijo in opremo: financiranje nakupa specializirane mehanizacije in opreme za gozdno drevesničarstvo, skupaj s tehnologijo za gozdno semenarstvo in kontejnersko vzgojo dreves. Gradnja rastlinjakov: podpora za gradnjo novih rastlinjakov za izboljšano vzgojo sadik gozdnih dreves, kar bo povečalo odpornost in kakovost gozdnega drevesničarstva.

Pričakovani rezultati: Izboljšana zmogljivost drevesničarstva: z naložbami v mehanizacijo, opremo in rastlinjake se bo povečala zmogljivost za vzgojo sadik dreves, kar bo omogočilo bolj trajnostno upravljanje gozdov in pospešilo pogozdovanje. Povečanje števila naložb: do leta 2029 sta načrtovani po dve naložbi na leto, kar pomeni osem novih naložb v razvoj drevesničarstva. Povečana kakovost sadik: sodobna oprema in rastlinjaki bodo omogočili vzgojo kakovostnejših in bolj prilagojenih sadik, to pa bo prispevalo k boljšemu preživetju in rasti dreves v gozdovih.

Ključni deležniki: MKGP: odgovorno za upravljanje in financiranje ukrepa. Gozdni drevesničarji: prejemniki spodbud za nakup opreme in gradnjo rastlinjakov. Podjetja za prodajo gozdne mehanizacije in opreme: dobavitelji specializirane mehanizacije za drevesničarstvo. Nevladne organizacije: sodelujejo pri spodbujanju trajnostnega razvoja gozdov in ozaveščanju o obnovi gozdov. Raziskovalne institucije: prispevajo k razvoju novih tehnik, tehnologij in praks za povečanje učinkovitosti obnove gozda.

Priporočila za izvedbo: Ciljno usmerjene podpore: spodbude naj se osredotočijo na projekte, ki ponujajo največ možnosti za povečanje kakovosti in količine sadik ter izboljšanje tehnologije za drevesničarstvo. Povezovanje z raziskovalnimi institucijami: sodelovanje z znanstvenimi in raziskovalnimi ustanovami za razvoj novih tehnik in tehnologij v gozdnem drevesničarstvu, ki bi izboljšale odpornost dreves proti podnebnim spremembam. Dolgoročna podpora: zagotoviti stalno finančno podporo za razvoj drevesničarstva, da bi omogočili stabilno rast in dolgoročni uspeh sektorja. Spremljanje napredka: redno spremljanje učinkovitosti in trajnosti izvedenih naložb ter prilagajanje programov podpore glede na dosežene rezultate in potrebe drevesničarjev.

3.1.10 *Ukrep: Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah*

Opis ukrepa: Ukrep predvideva finančne spodbude za sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah, kot so neurja, suše, požari, vetrolomi in gradacije podlubnikov. Naložbe bodo usmerjene v nakup ustreznega sadilnega materiala, materiala za zaščito sadik ter izvajanje sanacijskih del za izboljšanje odpornosti in stabilnosti gozdov.

Ključne dejavnosti: Nakup sadilnega in zaščitnega materiala: financiranje nakupa gozdnih sadik in zaščitnih sredstev za sanacijo poškodovanih gozdov po naravnih nesrečah. Sanacija in obnova gozdov: izvajanje del za odpravo škode in obnovo gozdnih površin z namenom povečanja odpornosti gozdov proti naravnim nesrečam in podnebnim spremembam. Izgradnja in ureditev vlak: vlaganje v ureditev gozdnih vlak, ki omogočajo izvedbo sanacijskih del ter izboljšajo dostopnost in logistiko v gozdovih.

Pričakovani rezultati: Obnovljeni gozdovi po naravnih nesrečah: do leta 2029 je načrtovanih 500 naložb za sanacijo gozdnih površin, poškodovanih zaradi neugodnih vremenskih razmer in naravnih nesreč, kar bo prispevalo k trajnostnemu gospodarjenju z gozdovi. Izboljšana infrastruktura za sanacijo: 68 naložb v ureditev gozdnih vlak do leta 2029 bo omogočilo učinkovito sanacijo poškodovanih gozdnih površin. Povečana odpornost gozdov: naložbe bodo izboljšale odpornost gozdov proti naravnim nesrečam, povečale stabilnost gozdnih ekosistemov in zmanjšale tveganja za obsežno škodo v gozdovih.

Ključni deležniki: MKGK: odgovorno za upravljanje in dodeljevanje finančnih spodbud za sanacijo gozdov. Lastniki gozdov: prejemniki finančne podpore za sanacijo in obnovo gozdov. Gozdarska podjetja in izvajalci: izvajalci sanacijskih del in obnove gozdnih površin. ZGS: sodeluje pri usmerjanju in izvajanju sanacijskih ukrepov ter tehnični podpori.

Priporočila za izvedbo: Prednostna obravnava poškodovanih območij: usmeriti podporo na najbolj prizadeta območja z največjo škodo in povečanim tveganjem za nadaljnje poslabšanje stanja gozdov. Sodelovanje s strokovnimi organizacijami: sodelovanje z gozdarskimi strokovnjaki in organizacijami za izvedbo najučinkovitejših sanacijskih tehnik in metod obnove. Nadzor nad izvedbo sanacije: zagotoviti učinkovito spremljanje in nadzor nad izvedenimi sanacijskimi deli, da se dosežejo želeni rezultati in trajnostna obnova gozdov. Prilagajanje ukrepov: redno prilagajanje ukrepov glede na potrebe prizadetih območij in odzivnost na morebitne nove naravne nesreče ali podnebne spremembe.

3.1.11 *Ukrep: Spodbude za nadstandardne kmetijske prakse, ki prispevajo k zmanjševanju izpustov CO₂ iz kmetijskih tal ter k ohranjanju ali povečevanju shranjevanja ogljika v kmetijskih tleh*

Opis ukrepa: Ukrep spodbuja izvajanje nadstandardnih kmetijskih praks, ki zmanjšujejo izpuste CO₂ iz kmetijskih tal in povečujejo shranjevanje ogljika v tleh. Ukrep se izvaja na podlagi finančnih spodbud v okviru Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (SN)¹⁰. Predvideva različne prakse, kot so ekstenzivno travinje, tradicionalna raba travinja, ozelenitev ornih površin čez zimo, ohranitvena (konzervirajoča) obdelava tal, ohranjanje kolobarja, varovalni pasovi ob vodotokih, ekološko kmetovanje in druge. Namen ukrepa je povečati odpornost kmetijskih tal, zmanjšati vpliv kmetijstva na podnebne spremembe ter ohraniti ali povečati količino ogljika v tleh.

Ključne dejavnosti: Finančne spodbude za nadstandardne kmetijske prakse, ki zmanjšujejo izpuste CO₂ in povečujejo skladiščenje ogljika v tleh. Ukrepi med drugim obsegajo ekstenzivno travinje, ozelenitev ornih površin in konzervirajočo obdelavo tal. Podpora za trajnostne prakse s programi kmetijsko-okoljskih-podnebnih plačil (KOPOP), shemami za podnebje in okolje (SOPO) ter ekološkim kmetovanjem. Povezovanje kmetov z raziskovalnimi institucijami za povečanje prenosa znanja in tehničnih rešitev na področju trajnostnega kmetijstva. Usposabljanje in izmenjava informacij ob pomoči svetovalcev in konzorcijev znanja za podporo prehodu na zeleno in podnebno nevtralno kmetijstvo.

Pričakovani rezultati: Zmanjšanje izpustov CO₂ iz kmetijskih tal in izboljšanje shranjevanja ogljika v tleh. Povečanje deleža kmetijskih zemljišč, ki se obdelujejo s trajnostnimi praksami. Večja odpornost kmetijskega sektorja proti podnebnim spremembam zaradi boljšega upravljanja tal.

Ključni deležniki: MKGP: vodi pripravo in izvajanje ukrepov ter razdeljevanje finančnih sredstev. AKTRP: izvaja finančne spodbude, nadzira dodeljevanje podpor in spremlja izvajanje trajnostnih praks na kmetijskih zemljiščih. Kmetije: izvajalci nadstandardnih praks na svojih kmetijskih zemljiščih, ki prispevajo k zmanjšanju izpustov CO₂ in povečanju skladiščenja ogljika v tleh. Raziskovalne institucije: zagotavljajo strokovne podlage za izvajanje najboljših praks v kmetijstvu. Kmetijske svetovalne službe: izvajajo usposabljanja in svetovanje glede najboljših praks v kmetijstvu ter sodelujejo pri projektih prenosa znanja na kmete.

Priporočila za izvedbo: Povečati ozaveščenost kmetov o prednostih nadstandardnih kmetijskih praks za zmanjšanje izpustov CO₂ in skladiščenje ogljika v tleh. Okrepiti podporo inovativnim projektom, ki povečujejo trajnost kmetijstva in prenos znanj iz raziskovalnih institucij v prakso. Povečati finančno podporo in tehnično pomoč za izvajanje ukrepov, kot so konzervirajoča obdelava tal, ohranjanje kolobarja in ekološko kmetovanje.

¹⁰ Strateški načrt skupne kmetijske politike 2023–2027, MGKP, 2022.

3.1.12 *Ukrep: Spodbude za nadstandardne kmetijske prakse, ki prispevajo k ohranjanju in izboljševanju biotske raznovrstnosti ter krajinske pestrosti na kmetijskih zemljiščih*

Opis ukrepa: Ukrep je usmerjen v spodbujanje nadstandardnih kmetijskih praks, ki prispevajo k ohranjanju in izboljševanju biotske raznovrstnosti ter krajinske pestrosti na kmetijskih zemljiščih. S tem ukrepom želimo povečati delež kmetijskih zemljišč, upravljanih na način, ki podpira biotsko raznovrstnost in ohranjanje naravnih habitatov. Kratkoročni cilj je povečati raznolikost ekosistemov z uvajanjem in spodbujanjem praks, kot so tradicionalna raba travinja, varstvo gnezd ptic, ohranjanje mokrišč in obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst. Dolgoročni cilj je izboljšati stanje habitatnih tipov ter ogroženih rastlinskih in živalskih vrst, povezanih s kmetijstvom.

Ključne dejavnosti: Razvoj in spodbujanje nadstandardnih praks: razviti in spodbujati posebne kmetijske prakse, ki prispevajo k ohranjanju in izboljšanju biotske raznovrstnosti. Priprava in izvedba izobraževalnih programov: izvesti izobraževalne programe in delavnice za kmete o nadstandardnih praksah in njihovih koristih za biotsko raznovrstnost. Dodeljevanje spodbud in financiranje: zagotoviti finančne spodbude in subvencije za kmete, ki izvajajo nadstandardne prakse. Spremljanje in evalvacija: redno spremljanje in ocenjevanje uspešnosti uvedenih praks ter prilagoditve glede na dosežene rezultate.

Pričakovani rezultati: Povečanje deleža kmetijskih zemljišč: povečanje deleža kmetijskih zemljišč, upravljanih v skladu z nadstandardnimi praksami za biotsko raznovrstnost. Izboljšana biotska raznovrstnost: povečanje števila vrst in habitatov ter izboljšanje splošne biotske raznovrstnosti na kmetijskih zemljiščih. Ohranjanje krajinske pestrosti: ohranjanje in izboljšanje krajinske pestrosti, kar prispeva k večji trajnosti kmetijskih sistemov.

Ključni deležniki: MKGP: koordinira in upravlja spodbude, razvija in uvaja nadstandardne kmetijske prakse. Kmetije: izvajajo nadstandardne kmetijske prakse in kmetijska zemljišča upravlja v skladu s predpisanimi zahtevami. Raziskovalne institucije: proučujejo in svetujejo glede najučinkovitejših praks za ohranjanje biotske raznovrstnosti. KGZS: svetujejo glede najučinkovitejših praks za ohranjanje biotske raznovrstnosti. ZRSVN in nevladne organizacije: podpirajo in promovirajo prakse, ki izboljšujejo biotsko raznovrstnost in krajinsko pestrost.

Priporočila za izvedbo: Jasno opredeliti merila in zahteve: zagotoviti jasno opredelitev meril in zahtev za nadstandardne prakse, da se zagotovita enotnost in doslednost. Spodbujati sodelovanje z raziskovalci: sodelovati z raziskovalnimi institucijami za spremljanje učinkovitosti praks in prilagajanje ukrepov. Vključiti kmete v oblikovanje praks: dejavno vključiti kmete in lokalne skupnosti v razvoj in prilagoditev kmetijskih praks za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Povečati ozaveščenost: izvesti kampanje za ozaveščanje o pomenu biotske raznovrstnosti in prednostih nadstandardnih praks. Redno spremljanje in prilagoditve: uvesti sistematično spremljanje in prilagoditve, da se zagotovita doseganje postavljenih ciljev in učinkovitost ukrepov.

3.2 Dodatni ukrepi

3.2.1 Ukrepi: Zmanjšanje izpustov z zmanjševanjem neto rasti pozidanih zemljišč

Opis ukrepa: Ukrepi so povezani s ključnimi vidiki, ki bodo pripomogli k zmanjšanju izpustov z omejevanjem širitve pozidanih zemljišč in spodbujanjem trajnostnega urbanističnega razvoja. Sprememba katere koli kategorije LULUCF rabe zemljišč (gozd, njive, travniki, mokrišča) v kategorijo »pozidana zemljišča« povzroči obračunske izpuste TGP. Cilj tega ukrepa je z zmanjševanjem neto rasti pozidanih zemljišč omejiti rast izpustov, kar bo prispevalo k uresničitvi ciljev na področju podnebnih sprememb.

Ključne dejavnosti: Načrtovanje prostorske politike: za omejitev širjenja pozidanih površin. Spodbujanje nadomestne gradnje: spodbujanje prenove in nadomestnih gradenj namesto novih gradenj na nepozidanih območjih, s poudarkom na izboljšanju že zgrajene infrastrukture. Omejitev sprememb namembnosti zemljišč: vzpostavitev strožjih meril za preoblikovanje kmetijskih ali drugih zemljišč v zazidljiva zemljišča, vključno z večjimi ovirami za odobritev teh sprememb. Obnovitev degradiranih območij: prednost imajo pozidave na degradiranih območjih in spodbujanje rabe že pozidanih, vendar opuščenih zemljišč za nove gradnje. Razvoj zelenih infrastrukturnih projektov: spodbujanje vključitve zelenih površin in javnih parkov v urbanistične načrte kot metoda za zmanjševanje širjenja pozidanih zemljišč.

Pričakovani rezultati: Realno dosegljivo zmanjšanje neto rasti pozidanih zemljišč za 25 odstotkov do leta 2030 v primerjavi z izhodiščnim letom 2018. Zmanjšanje rasti izpustov TGP zaradi omejevanja širjenja urbanih površin. Večje število obnovljenih degradiranih območij namesto urbanizacije novih zelenih območij.

Ključni deležniki: MNVP: nosilec ukrepa, odgovoren za izvajanje zakonodaje in prostorskih politik. Akterji prostorskega načrtovanja: občinski urbanisti, načrtovalci in občinske uprave, ki bodo morali izvajati omejitve širjenja pozidanih zemljišč in načrtovati nove gradnje na degradiranih območjih. Investitorji in gradbeni sektor: pomembni partnerji pri preusmeritvi iz novogradenj v nadomestne gradnje in prenove. Lokalne skupnosti in prebivalci: udeleženci v procesu odločanja in uvajanja prostorskih politik, ki vplivajo na rabo zemljišč.

Priporočila za izvedbo: Vključitev javnosti: dejavno vključevanje lokalnih prebivalcev in drugih deležnikov v prostorsko načrtovanje, da se zmanjša odpor proti preusmeritvi gradenj na degradirana območja. Finančne spodbude: razvoj finančnih mehanizmov, kot so subvencije ali davčne olajšave, za nadomestne gradnje in prenovo že zgrajenih objektov. Krepitev zakonodaje: uveljavitev strožjih omejitev za preoblikovanje zemljišč v zazidljiva, da se zaščitijo kmetijska in naravna območja pred urbanizacijo. Spremljanje in nadzor: vzpostavitev sistema za spremljanje in vrednotenje dosežkov ukrepov, vključno s kazalniki neto rasti pozidanih površin, stopnjo revitalizacije degradiranih območij in zmanjšanjem izpustov TGP.

3.2.2 Ukrep: Zmanjšanje krčenja površin namenske rabe gozdov

Opis ukrepa: Ukrep je usmerjen v zmanjšanje krčenja gozdov in s tem povezanih izpustov, kar bo pripomoglo k ohranjanju gozdnih površin in zaščiti gozdov kot enega ključnih dejavnikov pri blaženju podnebnih sprememb. Zmanjšanje krčenja površin namenske rabe gozdov je ključni ukrep za ohranjanje gozdnih površin in s tem zmanjšanje izpustov TGP, ki se sproščajo ob krčenju gozdov. Cilj ukrepa je omejiti spremembe namenske rabe gozdnih površin v druge oblike rabe, kar bo pripomoglo k ohranjanju gozdov kot pomembnega ponora ogljika in zagotavljanju ekosistemskih storitev, kot so biotska pestrost, zadrževanje vode in blaženje podnebnih sprememb.

Ključne dejavnosti: Prenova splošnih smernic s področja gozdarstva: posodobitev smernic za presojo vlog za krčitve gozdov ter sprememb namenske rabe v občinskih prostorskih načrtih. Ta posodobitev bo vključevala novo evropsko in domačo zakonodajo, z namenom varovanja gozdov pred nepotrebnim krčenjem. Upoštevanje zakonodaje: zagotoviti usklajenost smernic s cilji EU in domačo gozdarsko politiko, ki spodbujajo varovanje gozdov in trajnostno rabo zemljišč. Ocena vlog za krčitve: uvedba strožjih meril za odobritev krčitev gozdov, ki bodo vključevala presojo vplivov na okolje, podnebje in biotsko pestrost. Spremljanje izpustov: uvedba mehanizmov za spremljanje zmanjšanja izpustov, ki izhajajo iz krčenja gozdov.

Pričakovani rezultati: Sprejetje prenovljenih smernic do leta 2025: prenovljene smernice bodo omogočile boljšo presojo vlog za krčenje gozdnih površin in omejile nepotrebno krčenje gozdov. Zmanjšanje izpustov zaradi krčenja gozdov: cilj ukrepa je precej zmanjšati izpuste toplogrednih plinov, ki nastajajo ob krčenju gozdov, s čimer bo Slovenija prispevala k doseganju podnebnih ciljev in varovanju gozdov. Ohranjanje gozdnih površin: učinkovita zaščita gozdov pred nepotrebno spremembo namenske rabe, kar bo dolgoročno pripomoglo k trajnostnemu upravljanju gozdov in ohranjanju ekosistemskih storitev, ki jih gozdovi ponujajo.

Ključni deležniki: MKGP: odgovorni za prenovo smernic in nadzor nad njihovim uveljavljanjem. MOPE: ključno pri usklajevanju sprememb namenske rabe zemljišč v občinskih prostorskih načrtih. Občine: pomemben deležnik pri načrtovanju sprememb namenske rabe zemljišč, zlasti pri prostorskem načrtovanju in izdaji dovoljenj za spremembe rabe gozdnih površin. Lastniki gozdov: vključeni v proces načrtovanja in soglašanja s spremembami rabe gozdov. ZGS: vodijo evidenco krčitev in odločajo o vlogah za krčitev.

Priporočila za izvedbo: Posodobitev zakonodaje: treba je zagotoviti popolno usklajenost prenovljenih smernic z evropskimi in nacionalnimi cilji glede podnebnih sprememb in trajnostnega gospodarjenja z gozdovi. Izboljšanje sodelovanja z občinami: občine so ključne pri načrtovanju sprememb namenske rabe zemljišč, zato je priporočljivo vzpostaviti boljšo komunikacijo med MKGP, MOPE in lokalnimi oblastmi, da se zagotovi trajnostno prostorsko načrtovanje. Krepitev ozaveščenosti lastnikov gozdov: Pomembno je ozaveščati lastnike gozdov o posledicah krčenja gozdov in jih spodbujati k trajnostni rabi gozdov. Finančne spodbude za ohranjanje gozdov lahko lastnike dodatno spodbudijo k omejitvi sprememb rabe zemljišč.

3.2.3 Ukrep: Spodbujanje naložb v primarno predelavo rabe lesa

Opis ukrepa: Ukrep je namenjen povečanju naložb v primarno predelavo lesa z namenom hitrejšega prehoda v podnebno nevtralno družbo. Spodbujanje naložb predvideva tako gradnjo novih obratov za predelavo lesa kot tudi posodobitev že zgrajenih obratov. Cilj je povečati zmogljivosti za obdelavo lesa, posekanega v Sloveniji, kar bo prispevalo k večjemu izkoristku lokalnih virov in zmanjšanju izpustov CO₂, povezanih z uvozom lesa in njegovim predelovanjem v tujini.

Ključne dejavnosti: Analiza zdajšnjih razmer: oceniti zmogljivosti za domačo predelavo lesa in ugotoviti vrzeli. Prepoznavna naložbenih priložnosti: sestaviti seznam morebitnih naložb v primarno predelavo lesa, vključno z novimi in posodobljenimi obrati. Finančne spodbude: oblikovati in uvesti finančne spodbude za vlagatelje v sektor predelave lesa, vključno s subvencijami, krediti z ugodnimi pogoji ali drugimi oblikami podpore. Podpora pri izvajanju: zagotoviti svetovanje in tehnično pomoč pri postavitvi in optimizaciji obratov za predelavo lesa. Spremljanje in evalvacija: uvesti sistem za spremljanje napredka in uspešnosti naložb, vključno z merjenjem količine predelanega lesa.

Pričakovani rezultati: Povečanje zmogljivosti za predelavo lesa v Sloveniji, kar bo prispevalo k večjemu izkoristku lokalnih virov in zmanjšanju odvisnosti od uvoza. Povečanje količine doma predelanega lesa: doseči cilj predelave najmanj tri milijone kubičnih metrov lesa do leta 2030. Spodbujanje trajnostne rabe lesa: povečati število novih naložb v sektorju, kar bo prispevalo k trajnostnemu upravljanju gozdov in okoljski trajnosti.

Ključni deležniki: MGTŠ: koordinacija in izvajanje ukrepa; zagotavljanje finančnih spodbud in podpore za naložbe. Investitorji in podjetja v lesni industriji: izvajanje naložb v nove in že zgrajene obrate za predelavo lesa. Lokalne skupnosti in občine: pomoč pri ugotavljanju potreb po naložbah in zagotavljanje podpornih okolij za nove projekte. Okoljske organizacije: povečanje ozaveščenosti in preverjanje usklajenosti projektov z okoljevarstvenimi standardi.

Priporočila za izvedbo: Sodelovanje z industrijo: dejavno sodelovanje s podjetji in industrijskimi združenji za zagotavljanje ustreznih in učinkovitih spodbud. Finančna analiza: redni nadzor in prilagoditev finančnih spodbud glede na potrebe trga in razvoj tehnologij. Obveščanje in usposabljanje: povečanje ozaveščenosti o prednostih naložb v primarno predelavo lesa in zagotavljanje usposabljanj za učinkovito izrabo novih tehnologij. Spremljanje in evalvacija: redno spremljanje napredka pri naložbah ter ocenjevanje njihove učinkovitosti in vpliva na trajnostno rabo lesa.

3.2.4 Ukrep: Promocija in spodbujanje uporabe lesa pri gradnji objektov

Opis ukrepa: Ukrep se usmerja v povečanje uporabe lesa pri gradnji objektov, kar je ključnega pomena za zmanjšanje izpustov CO₂. Cilj ukrepa je vzpostaviti pravno in finančno podlago za večjo vključitev lesa v gradbeništvo. Z ukrepom bomo zmanjšali ogljični odtis gradbeništva in spodbudili trajnostno uporabo lesa, to pa bo prispevalo k večji okoljski trajnosti in razvoju zelenega gospodarstva.

Ključne dejavnosti: Priprava pravne podlage: razviti in sprejeti zakonodajo, ki spodbuja uporabo lesa v gradbeništvu; opredeliti standarde in smernice za vključitev lesa v gradbene projekte. Finančne spodbude: oblikovati in izvajati program spodbud za projekte, ki zajemajo uporabo lesa; dodeliti subvencije za izvedbo projektov, ki izkazujejo inovativno uporabo lesa. Spodbujanje uporabe lesa: razviti in izvajati mehanizme za povečanje deleža lesa v stavbah; spremljati in analizirati delež lesa v gradbenih projektih, zlasti pri javnih vlaganjih. Izobraževanje in promocija: organizirati izobraževalne delavnice za strokovnjake in splošno javnost o prednostih in tehnikah gradnje z lesom; razviti spletno platformo za prenos znanja in izvajati ankete o zadovoljstvu uporabnikov.

Pričakovani rezultati: Pravna podlaga: uvedba in sprejetje zakonodaje, ki zagotavlja povečanje uporabe lesa v gradbeništvu, s čimer se poveča delež lesa v novih gradbenih projektih. Finančne spodbude: izvedba najmanj enega večjega predstavitvenega projekta vsako leto, ki uporablja les; povečanje deleža lesa v novozgrajenih javnih stavbah na 40 odstotkov do leta 2030. Spodbujanje uporabe lesa: povečanje deleža lesa v javnih stavbah in gradbenih projektih; izpolnitev ciljev glede povečanja količine lesa v gradnji in prispevanje k zmanjšanju ogljičnega odtisa gradbeništva. Izobraževanje in promocija: povečanje števila udeležencev izobraževalnih programov o gradnji z lesom za deset odstotnih točk na leto; povečanje zadovoljstva uporabnikov spletne platforme za prenos znanja za 15 odstotnih točk na leto.

Ključni deležniki: MGTŠ: priprava in sprejetje zakonodaje ter pravnih aktov za spodbujanje uporabe lesa. MOPE: razvijanje finančnih spodbud in podpornih mehanizmov za projekte, ki vključujejo uporabo lesa. Eko sklad: upravljanje sredstev za sofinanciranje projektov uporabe lesa. Gradbeni strokovnjaki in podjetja: izvajanje projektov z uporabo lesa ter sodelovanje v izobraževalnih delavnicah. Izobraževalne institucije in raziskovalni centri: organiziranje izobraževalnih programov in raziskave o prednostih gradnje z lesom.

Priporočila za izvedbo: Sodelovanje med deležniki: zagotoviti tesno sodelovanje med MGTŠ, MOPE, Eko skladom in drugimi ključnimi deležniki za usklajevanje aktivnosti in doseg ciljev ukrepa. Povečanje ozaveščenosti: povečati promocijo koristi uporabe lesa pri gradnji in vključiti primere dobrih praks v izobraževalne vsebine. Redno spremljanje in evalvacija: vzpostaviti sistem za spremljanje napredka pri doseganju ciljev ukrepa, vključno s spremljanjem deleža lesa v gradbenih projektih in izvajanjem anket o zadovoljstvu. Spodbujanje inovacij: spodbujati razvoj novih tehnologij in rešitev za uporabo lesa v gradbeništvu ter zagotavljati podporo za raziskave in inovacije v tem sektorju.

3.2.5 Ukrep: Naložbe v razvoj gozdnega drevesničarstva

Opis ukrepa: Ukrep se usmerja v ustanovitev specializiranega Centra za semenarstvo, drevesničarstvo in varstvo gozdov, katerega cilj je izboljšati kakovost in učinkovitost gozdnega semenarstva, drevesničarstva in varstva gozdov v Sloveniji. Ta center bo osrednje mesto za raziskave, izobraževanje in razvoj v sektorju gozdarstva. Zasnovan je za podporo pri razvoju naprednih tehnik semenarstva, gojenja dreves in zaščite gozdov, kar bo pripomoglo k večji odpornosti in trajnosti gozdnih ekosistemov.

Ključne dejavnosti: Načrtovanje in priprava projekta: razvoj projekta za ustanovitev centra, vključno z umestitvijo v prostor in potrebne opreme; priprava in objava javnih naročil za gradnjo objekta in nakup opreme. Gradnja in ureditev objekta: izbira izvajalca za gradbena dela ter izvedba načrtovane gradnje, nakup in namestitev potrebne opreme za delovanje centra. Vzpostavitev delovanja centra: zaposlitev strokovnega osebja ter razvoj programov za raziskave in usposabljanje; razvijanje storitev centra in začetek izvajanja aktivnosti. Promocija in povezovanje: organiziranje dogodkov, delavnic in izobraževalnih programov za predstavitev centra, povezovanje z drugimi institucijami in deležniki v sektorju za prehod na bolj trajnostne prakse.

Pričakovani rezultati: Vzpostavitev funkcionalnega centra: objekt, ki je opremljen in pripravljen za izvajanje raziskav ter usposabljanja na področju gozdnega drevesničarstva. Izboljšane zmogljivosti za raziskave in usposabljanje: povečana zmogljivost za raziskave in izobraževanje, kar prispeva k izboljšanju kakovosti gozdnega materiala in praks. Povečanje kakovosti gozdnega reprodukcijskega materiala: izboljšana kakovost gozdnega semena in sadik, kar prispeva k večji odpornosti gozdov.

Ključni deležniki: GIS: zagotovi zemljišče in prostorske informacije v procesu načrtovanja projekta ter izvedbe; zagotovi znanje in kadre. MKGP: koordinira in financira projekt ter zagotavlja podporo pri izvajanju. Zaposleni in strokovnjaki: osebje centra, ki bo izvajalo raziskave, usposabljanje in razvoj novih praks. Gozdarska stroka: sodeluje pri oblikovanju potreb in prednostnih nalog ter izrablja izboljšave v gozdnem drevesničarstvu.

Priporočila za izvedbo: Natančno načrtovanje in priprava: pripraviti podrobne načrte za gradnjo in opremljanje centra ter pridobiti vsa potrebna dovoljenja. Jasno določene odgovornosti: razdeliti naloge med vse deležnike in zagotoviti usklajenost pri izvajanju projekta. Stalno spremljanje napredka: redno preverjanje napredka pri gradnji in zagotavljanje skladnosti z načrti. Komuniciranje z zainteresiranimi stranmi: redni sestanki z deležniki in obveščanje javnosti o napredku ter dosežkih centra. Sodelovanje z drugimi institucijami: dejavno sodelovanje z raziskovalnimi in izobraževalnimi ustanovami za izmenjavo znanja in izkušenj.

3.2.6 Ukrep: Vključitev podlage za izvajanje poročanja ter obračunavanja izpustov in odvzemov (ponorov) v sektorju LULUCF v podnebno zakonodajo

Opis ukrepa: Ukrep se usmerja v vključitev posebnih podlag za izvajanje poročanja in obračunavanja izpustov in ponorov v sektorju LULUCF v podnebno zakonodajo. Cilj je pripraviti in sprejeti pravno podlago, ki bo omogočila natančno spremljanje izpustov in ponorov v sektorju ter poročanje o njih, kar je ključno za doseg ciljev podnebne politike in zagotavljanje skladnosti z mednarodnimi standardi.

Ključne dejavnosti: Priprava zakonskih podlag: razvoj osnutka zakonskih podlag, ki bo vključil vse potrebne elemente za izvajanje poročanja ter obračunavanja izpustov in ponorov v sektorju LULUCF. Opredelitev odgovornosti: določitev odgovornih nosilcev za pripravo in vodenje obračunov ter za vzpostavitev spremljanja in zbiranja podatkov o zalogah ogljika. Zakonodajni postopek: izvedba postopkov za sprejetje zakonskih podlag, vključno z usklajevanjem z deležniki in pridobivanjem potrebnih soglasij. Usposabljanje in obveščanje: izvedba usposabljanj za odgovorne nosilce in obveščanje o novih zakonodajnih zahtevah.

Pričakovani rezultati: Vzpostavitev pravne podlage: sprejetje ustreznih zakonskih podlag, ki bodo omogočile učinkovito poročanje ter obračunavanje izpustov in ponorov v sektorju LULUCF. Krepitev nadzora in usklajevanja: določitev jasnih odgovornosti in postopkov za spremljanje ter obvladovanje izpustov v sektorju. Izboljšana skladnost: povečanje skladnosti z mednarodnimi standardi in obveznostmi glede poročanja o izpustih in odvzemih.

Ključni deležniki: MOPE: odgovorni za pripravo in vodenje zakonodajnih postopkov, usklajevanje z drugimi organi in zagotavljanje pravne skladnosti. MKGP: pomoč pri pripravi podlag za gozdarski in kmetijski sektor ter vključevanje sektorja LULUCF. Institucije za monitoring in zbiranje podatkov (GIS, KIS in druge): strokovna pomoč pri vzpostavitvi sistemov za spremljanje in zbiranje podatkov o zalogah ogljika.

Priporočila za izvedbo: Koordinacija med deležniki: zagotoviti tesno sodelovanje med MOPE, MKGP in drugimi pristojnimi institucijami za uspešno pripravo in izvedbo zakonskih podlag. Vključitev strokovnjakov: posvetovanje s strokovnjaki s področja okolja, kmetijstva in gozdarstva za oblikovanje celovitega zakona. Preglednost: upoštevati postopke za javno obravnavo in vključiti povratne informacije za zagotovitev širokega sprejetja in usklajenosti z različnimi interesi. Usposabljanje: organizirati usposabljanja za vse ključne deležnike za zagotovitev ustreznih zmogljivosti za izvajanje novih zahtev.

3.2.7 Ukrep: Posodobitev in nadgradnja intervencij skupne kmetijske politike za kmetijska in gozdna zemljišča v sektorju LULUCF

Opis ukrepa: Ukrep se usmerja v posodobitev in nadgradnjo intervencij v okviru SN za področje kmetijskih in gozdnih zemljišč v sektorju LULUCF. Cilj je povečati načrte v zvezi z blaženjem podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje. To predvideva prilagoditve veljavnega SN za obdobje 2023–2027 in pripravo novega strateškega načrta za obdobje po letu 2027.

Ključne dejavnosti: Analiza veljavnega SN: pregled ukrepov in predlog potrebnih prilagoditev za boljše vključevanje podnebnih ciljev. Razvijanje priporočil za posodobitev: priprava predlogov za prilagoditve veljavnega SN. Priprava in usklajevanje novega SN: razvoj novega SN z jasno opredeljenimi cilji in ukrepi za obdobje po letu 2027. Posvetovanja in usklajevanje z deležniki: vključevanje mnenj in priporočil ključnih deležnikov v pripravo SN.

Pričakovani rezultati: Povečanje ciljev SN: velikopoteznejši cilji za zmanjšanje izpustov in povečanje odpornosti proti podnebnim spremembam v sektorju LULUCF. Usklajen SN: jasno opredeljeni ukrepi in cilji za obdobje 2023–2027 in po letu 2027.

Ključni deležniki: MKGP: vodja procesa posodobitve in priprave SN. Kmetijske organizacije: prispevajo k oblikovanju politik in ukrepov, ki ustrezajo potrebam kmetov. Gozdarske organizacije: pripomorejo k vključevanju ukrepov za gozdove in ohranjanje biotske raznovrstnosti. Pristojni organi za okolje: zagotavljajo usklajenost z okoljskimi in podnebnimi politikami.

Priporočila za izvedbo: sodelovanje z deležniki: organiziranje rednih posvetovanj in delavnic z deležniki za zbiranje mnenj in priporočil. Pregled in analiza: temeljit pregled veljavnega načrta ter analiza vrzeli in opredelitev možnosti za izboljšave. Jasno opredeljevanje ciljev: v novem SN jasno opredeliti cilje, kazalnike uspešnosti in sredstva za doseg ciljev. Usklajevanje in potrjevanje: zagotoviti sodelovanje med različnimi organi ter pridobiti potrebna dovoljenja za spremembe in nove ukrepe.

3.2.8 Ukrep: Ohranjanje in varstvo kmetijskih zemljišč ter zmanjšanje zaraščanja kmetijskih površin

Opis ukrepa: Ukrep se usmerja v preprečevanje zaraščanja kmetijskih zemljišč ter ohranjanje in varstvo rodovitne zemlje. Namenjen je zaščiti kmetijskih zemljišč pred neprimernimi gradbenimi posegi ter zmanjšanju zaraščanja kmetijskih površin, kar predvideva vzpostavitev pravnih in ekonomskih mehanizmov za to nalogo. Ukrep zajema pripravo novih predpisov, dopolnitev veljavne zakonodaje in promocijo pomena kmetijskih zemljišč.

Ključne dejavnosti: Priprava podzakonskega predpisa: določitev pravil ravnanja z rodovitno zemljo pri gradbenih posegih. Dopolnitev zakonodaje: ureditev zakonodaje za namestitve fotonapetostnih naprav na kmetijskih zemljiščih, brez vpliva na kmetijsko pridelavo. Izdelava komunikacijske strategije: izdelava celovite strategije za promocijo o pomenu kmetijskih zemljišč in njihovem ohranjanju. Uredba o odpravljanju zaraščanja: dodelitev nepovratnih sredstev za odpravo zaraščanja na kmetijskih zemljiščih.

Pričakovani rezultati: Zmanjšanje števila zaraščenih kmetijskih površin. Ohranjanje rodovitne zemlje in preprečevanje izgube kmetijskih zemljišč zaradi neprimernih gradbenih posegov. Povečanje ozaveščenosti o pomenu varstva kmetijskih zemljišč.

Ključni deležniki: MOPE: priprava in sprejetje podzakonskih predpisov ter zakonodajnih dopolnitev. MKGP: dopolnitev zakonodaje in upravljanje ukrepov za odpravljanje zaraščanja. MNVP: izdelava in izvajanje komunikacijske strategije. ZRSVN: pomoč pri strokovnem ocenjevanju in predlaganju ukrepov.

Priporočila za izvedbo: Skladnost zakonodaje: zagotoviti, da vsi predpisi in zakonodajne spremembe upoštevajo aktualne potrebe in izzive. Učinkovita komunikacija: dejavno izvajati promocijske aktivnosti in ozaveščati javnost o pomenu varstva kmetijskih zemljišč. Finančna podpora: spremljati in prilagajati proračun za podporo pri odpravljanju zaraščanja glede na uspešnost izvajanja ukrepov.

3.2.9 Ukrep: Obnova naravnih ekosistemov, ki skladiščijo ogljik, v dobro in stabilno stanje kot prispevek k ohranjanju in povečevanju skladišč in ponorov ogljika

Opis ukrepa: Ukrepi za obnovo naravnih ekosistemov, ki skladiščijo ogljik, so ključnega pomena za ohranjanje in povečevanje naravnih ponorov ogljika, kar prispeva k razogljičenju Slovenije. Namen ukrepa je obnova naravnih ekosistemov: barij, močvirij, grmišč, travnikov, obalnih in priobalnih habitatnih tipov, sladkih celinskih voda in gozdnih habitatnih tipov. S tem ne izboljšujemo le biotske raznovrstnosti in habitatnega potenciala teh ekosistemov, ampak tudi povečujemo njihovo sposobnost za shranjevanje ogljika in prispevamo k splošnim prizadevanjem za blaženje podnebnih sprememb.

Ključne dejavnosti: Opredelitev in načrtovanje: določiti ciljne naravne ekosisteme za obnovo in pripraviti natančne načrte za obnovitvene ukrepe. Izvedba obnove: izvajanje fizičnih ukrepov obnove, kot so sanacija habitatov, odstranitev invazivnih vrst in obnovitev naravnih procesov. Spremljanje in ocena: spremljanje uspešnosti obnove ter ocenjevanje vpliva na skladiščenje ogljika in biotsko raznovrstnost. Izobraževanje in ozaveščanje: izvedba izobraževalnih programov in kampanj za ozaveščanje o pomenu ohranjanja naravnih ekosistemov.

Pričakovani rezultati: Obnovljeni ekosistemi: uresničitev cilja 7.200 hektarjev obnovljenih naravnih ekosistemov. Izboljšana sposobnost skladiščenja ogljika: povečanje zmogljivosti ekosistemov za shranjevanje ogljika, kar prispeva k nacionalnim ciljem glede zmanjšanja izpustov CO₂. Povečana biotska raznovrstnost: izboljšanje habitata za številne rastlinske in živalske vrste.

Ključni deležniki: MNVP: koordinira ukrep, določa politike in usklajuje izvajanje. MKGP: nadzira dejavnosti v povezavi z gozdnimi in kmetijskimi zemljišči. Raziskovalne institucije: predložijo strokovne podlage za obnovo ciljnih ekosistemov. Lokalne skupnosti: dejavno sodelujejo pri izvajanju in vzdrževanju ukrepov obnove ter zagotavljajo lokalno podporo.

Priporočila za izvedbo: Priprava celostnih načrtov: razviti natančne in celovite načrte za obnovo, ki upoštevajo posebnosti posameznih ekosistemov. Povečanje vključevanja lokalnih skupnosti: dejavno vključevanje lokalnih prebivalcev in organizacij v izvajanje in spremljanje ukrepov. Spremljanje napredka: redno spremljanje napredka in prilagajanje ukrepov obnove glede na dosežene rezultate in morebitne izzive. Finančna podpora: zagotoviti ustrezna finančna sredstva za izvedbo vseh potrebnih ukrepov za obnovo in dolgoročno vzdrževanje ekosistemov.

3.2.10 *Ukrep: Varstvo in izboljšanje kakovosti tal*

Opis ukrepa: Ukrep se usmerja v izboljšanje in zaščito kakovosti tal, kar obsega pripravo in sprejetje predpisov, ki bodo zagotavljali ustrezno ravnanje z zemeljskimi izkopi ter zmanjšali degradacijo tal pri gradbenih posegih. Poudarek je tudi na analizi veljavnih prostorskih načrtov z namenom preprečevanja degradacije tal.

Ključne dejavnosti: Razvoj in sprejetje predpisov: oblikovanje in sprejetje pravnih okvirov za ravnanje z zemeljskimi izkopi ter varovanje kakovosti tal. Ukrepi za zmanjšanje degradacije: izvajanje ukrepov za preprečevanje in zmanjšanje degradacije tal. Analiza in pregled načrtov: analiza veljavnih prostorskih načrtov z namenom izboljšanja metod pri varovanju tal.

Pričakovani rezultati: Izboljšanje kakovosti tal: zmanjšanje degradacije tal in izboljšanje njihovih lastnosti na podlagi novih predpisov in ukrepov. Zmanjšanje okoljske škode: manjša degradacija tal zaradi gradbenih posegov in drugih dejavnikov. Vsebinsko celovit način dela: uspešno vključevanje ukrepov za varstvo tal v prostorske načrte in gradbene projekte.

Ključni deležniki: MOPE: odgovorno za pripravo in nadzor nad predpisi ter varstvo okolja. MKGP: odgovorno za varstvo kmetijskih zemljišč in kakovost tal. MNVP: izvaja analize in načrtuje prostorske rešitve za varstvo tal. Gradbena podjetja in investitorji: uporabljajo smernice za ravnanje z zemeljskimi izkopi. ARSO: spremlja izvajanje predpisov in vpliv na kakovost tal.

Priporočila za izvedbo: Koordinacija med ministrstvi: zagotoviti tesno sodelovanje med MOPE, MKGP in MNVP pri pripravi in izvajanju predpisov. Javna obravnava in izobraževanje: organizirati delavnice in informacijske kampanje za povečanje zavedanja o pomenu varstva tal med strokovnjaki in širšo javnostjo. Redno spremljanje in evalvacija: uvesti mehanizme za spremljanje uspešnosti novih predpisov in izvajanje analize vplivov ter po potrebi prilagoditi ukrepe.

3.2.11 *Ukrep: Proučitev vzpostavitve certifikacijske sheme za ogljično kmetovanje (»carbon farming«) in njena morebitna vzpostavitvev*

Opis ukrepa: Ukrep se usmerja v proučitev možnosti za vzpostavitev certifikacijske sheme za ogljično kmetovanje, znano tudi kot »carbon farming«. Ta shema naj bi kmetijam omogočila pridobitev certifikatov za prakse, ki prispevajo k zmanjšanju izpustov ogljika in povečevanju skladiščenja ogljika v kmetijskih tleh. Cilj je spodbuditi sprejemanje trajnostnih praks kmetovanja, usmerjenih v blažitev podnebnih sprememb.

Ključne dejavnosti: Proučitev možnosti: izvedba raziskave za oceno potrebnosti in izvedljivosti certifikacijske sheme za ogljično kmetovanje. Razvoj predpisov: na podlagi izsledkov raziskave priprava predpisov in smernic za vzpostavitev sheme. Načrtovanje: oblikovanje podrobnega načrta za uvedbo sheme, vključno z določitvijo meril in postopkov certificiranja.

Pričakovani rezultati: Izvedba raziskave: zbiranje podatkov in ocena mogočih modelov za vzpostavitev sheme. Priprava predpisov: določitev zakonodajnih okvirov in smernic za uvedbo sheme. Vzpostavitev sheme: učinkovito pripravljeni postopki za certificiranje, usklajeni z evropskimi in svetovnimi standardi.

Ključni deležniki: MOPE: koordinira raziskavo in pripravo predpisov ter zagotavlja usklajevanje z okoljskimi politikami. MKGP: sodeluje pri proučevanju prakse in potrebnosti sheme, vpliva na pripravo kmetijskih smernic in podpornih mehanizmov. Kmetijska gospodarstva: glavni uporabniki sheme, katerih praksa bo predmet certificiranja.

Priporočila za izvedbo: Pridobitev strokovnega mnenja: sodelovanje z mednarodnimi strokovnjaki in organizacijami za ugotavljanje najboljših praks in standardov. Pilotni projekti: uvedba manjših pilotnih projektov za preizkus sheme v praksi, kar bo omogočilo prilagoditev in optimizacijo pred uvedbo na širši ravni. Obsežno usposabljanje: organiziranje delavnic in izobraževalnih programov za kmete in svetovalce, da se seznani z novimi praksami in postopki certificiranja.

3.2.12 *Ukrep: Pilotni projekt – povezovanje lastnikov gozdov za izboljšanje izvajanja negovalnih in varstvenih del*

Opis ukrepa: Ukrep se usmerja v proučitev možnosti za povezovanje lastnikov gozdov in skupno gospodarjenje z namenom izboljšanja izvajanja negovalnih in varstvenih del. Cilj je povečati odpornost gozdov in prilagoditi gozdarstvo na podnebne spremembe na podlagi organiziranega sodelovanja ter usklajenega načina dela med lastniki gozdov.

Ključne dejavnosti: Proučitev možnosti za povezovanje lastnikov gozdov: analiza uveljavljenih praks in modelov povezovanja; opredelitev potreb in izzivov pri povezovanju lastnikov gozdov, razvijanje predlogov za skupno gospodarjenje, vključno z zakonodajnimi in upravnimi okviri. Oblikovanje pilotnega projekta: oblikovanje in uvedba pilotnega projekta za preizkušanje modela povezovanja lastnikov gozdov; izvajanje začetnih negovalnih in varstvenih del v okviru pilotnega projekta, spremljanje in evalvacija rezultatov pilotnega projekta. Obveščanje in vključevanje ključnih deležnikov: organiziranje delavnic in seminarjev za seznanjanje lastnikov gozdov s prednostmi skupnega gospodarjenja, oblikovanje podpornih programov za lastnike gozdov.

Pričakovani rezultati: Proučitev možnosti za povezovanje lastnikov gozdov: predlogi in priporočila za skupno gospodarjenje ter izvajanje negovalnih in varstvenih del. Izvedba pilotnega projekta: izveden pilotni projekt z izboljšanim upravljanjem gozdov; zbiranje podatkov o učinkovitosti povezovanja in skupnega gospodarjenja. Povečanje odpornosti gozdov: ocena učinkov izboljšane upravljanja na odpornost gozdov in njihovo prilagajanje na podnebne spremembe.

Ključni deležniki: MKGP: usmerja in vodi projekt, zagotavlja podporo in nadzoruje izvajanje. Lastniki gozdov: dejavno sodelujejo v pilotnem projektu, prispevajo k proučitvi in izvedbi. Gozdarske organizacije (ZGS, GIS, združenja lastnikov gozdov in druge): pripravijo in izvajajo pilotni projekt, svetujejo in usklajujejo delo, skrbijo za vključevanje različnih deležnikov ter zagotavljajo strokovno podporo pri proučitvi in uveljavitvi modelov skupnega gospodarjenja. Lokalne skupnosti: vključijo se v obveščanje in izobraževalne dejavnosti, zagotavljajo podporo pri izvedbi ukrepov na lokalni ravni.

Priporočila za izvedbo: Oblikovanje jasnega načrta in ciljev: določiti posebne cilje pilotnega projekta, časovni okvir in merila uspešnosti. Vključitev vseh pristojnih deležnikov: sodelovati z vsemi ključnimi deležniki že na začetnih stopnjah priprave. Zagotavljanje ustrezne podpore: zagotoviti finančno in strokovno podporo lastnikom gozdov za lažje vključevanje v projekt. Redno spremljanje in evalvacija: uvesti sistem za spremljanje napredka in oceniti rezultate pilotnega projekta, prilagoditi ukrepe na podlagi ugotovitev.

3.2.13 *Ukrep: Določitev metodologije za spremljanje biotske raznovrstnosti kmetijskih tal*

Opis ukrepa: Namen ukrepa je pripraviti in vzpostaviti metodologijo za spremljanje biotske raznovrstnosti na kmetijskih zemljiščih in v kmetijskih tleh, kar je ključno za ocenjevanje učinkov kmetijskih praks in politik na biotsko raznovrstnost. Predvideva razvoj sistemskih rešitev za spremljanje ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti v okviru skupne kmetijske politike.

Ključne dejavnosti: Razvoj metodologije: analiza uveljavljenih metodologij in prakse pri spremljanju biotske raznovrstnosti; sestava večdisciplinarnega tima za razvoj in preizkus metodologije; priprava osnutka metodologije in zbiranje povratnih informacij od strokovnjakov in deležnikov. Uvedba metodologije: sprejetje in dokončna potrditev metodologije; usposabljanje strokovnjakov za izvajanje spremljanja biotske raznovrstnosti po novi metodologiji, pilotno preizkušanje metodologije na izbranih kmetijskih zemljiščih. Spremljanje in prilagajanje: zbiranje in analiza podatkov iz pilotnih projektov; uvedba potrebnih prilagoditev v metodologiji na podlagi rezultatov spremljanja; objavljanje poročil in priporočil na podlagi zbranih podatkov.

Pričakovani rezultati: Razvito: priprava metodologije za spremljanje biotske raznovrstnosti na kmetijskih zemljiščih in v tleh do konca leta 2027; razviti postopki in standardi za izvajanje spremljanja biotske raznovrstnosti, ki bodo podprli trajnostno upravljanje kmetijskih virov. Uvedeno: začetek spremljanja biotske raznovrstnosti po novi metodologiji v letu 2028; poročila o učinkovitosti in priporočila za izboljšanje metodologije.

Ključni deležniki: MKGP: odgovorno za pripravo in uvedbo metodologije. Strokovnjaki za biotsko raznovrstnost: sodelujejo pri razvoju in preizkušanju metodologije. Kmetje in lastniki zemljišč: uporabljajo metodologijo in sodelujejo v pilotnih projektih ter zagotavljajo povratne informacije. Raziskovalne institucije: zagotavljajo znanstveno podporo in analize.

Priporočila za izvedbo: Sodelovanje s pristojnimi strokovnjaki: zagotoviti vključitev različnih strokovnjakov za biotsko raznovrstnost in kmetijstvo za razvoj celovite metodologije. Pilotno preizkušanje: pred široko uveljavitvijo metodologije za spremljanje biotske raznovrstnosti na kmetijskih zemljiščih in v kmetijskih tleh je pomembno izvesti pilotne projekte, da se preveri njena učinkovitost v praksi. Redno spremljanje in prilagajanje: ugotoviti potrebe po prilagoditvah metodologije na podlagi izkušenj iz pilotnih projektov in sprememb v kmetijskih praksah. Komunikacija in izobraževanje: dejavno obveščati kmete in druge deležnike o novi metodologiji ter zagotavljati usposabljanje za pravilno izvajanje spremljanja biotske raznovrstnosti.

4 Časovni načrt

Preglednica 1 Časovni potek posodobljenih instrumentov na področju LULUCF

ID	Ime in opis instrumenta	Aktivnost	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
M2.1	Trajnostno gospodarjenje z gozdovi	Priprava in sprejetje gozdnogospodarskih načrtov za vse gozdove.	Obnova 10 % GGN GGE	Obnova 10 % GGN GGE	Obnova 10 % GGN GGE	Obnova 10 % GGN GGE	Obnova 10 % GGN GGE	Obnova 10 % GGN GGE	Obnova 10 % GGN GGE
M2.2	Nadgradnja in izvedba gozdne inventure	Izboljšanje sistema spremljanja zalog ogljika na gozdnih zemljiščih za potrebe mednarodnega in domačega poročanja.	Popis 1 panela	Popis 1 panela	Popis 1 panela	Popis 1 panela	Popis 1 panela	Popis 1 panela	Popis 1 panela
		Izboljšanje sistema spremljanja zalog ogljika na gozdnih zemljiščih – vključitev NGI v nacionalno gozdarsko zakonodajo, zagotovitev stalnega financiranja.		Osnutek zakona	Sprejetje zakona				
M2.3	Nadgradnja sistema za spremljanje odvzemov (ponorov) oziroma zalog ogljika	Izboljšanje zbiranja in kakovosti podatkov o pridobljenih lesnih proizvodih (HWP), da bo mogoče poročati na ravni Tier 2.							
		Vzpostavitev stalnega monitoringa in pridobitev podatkov o zalogah ogljika v lesni biomasii na kmetijskih zemljiščih, kjer se raba ne spreminja (rabe 1410, 1500 in 1800).							
		Vzpostavitev stalnega monitoringa in pridobitev podatkov o zalogah ogljika v tleh njivskih površin in travinja, na katerih se raba ne spreminja.							
		Vzpostavitev osrednje zbirke podatkov za področje LULUCF, vključno z mokrišči in naselji.							
M2.4	Nadgradnja ukrepov v sektorsko politiko	V gozdarski zakonodaji (na primer Zakonu o gozdovih) in drugih aktih ustrezno opredeliti prilagajanje na podnebne spremembe in njihovo blaženje. Izdelati oceno ranljivosti in tveganja sektorja ter jo ustrezno upoštevati oziroma vključevati v sektorske politike.		Osnutek sprememb zakona	Sprejetje zakona				
M2.5	Državne spodbude za lastnike gozdov za nego in varstvo gozdov	Povečati obseg državnih finančnih spodbud za lastnike gozdov za nego in varstvo gozdov, kot so obnova gozda po naravnih nesrečah, izvajanje gozdnogojitvenih ukrepov za povečanje prilagoditvene sposobnosti gozdov, vlaganja v gozdne tehnologije ter predelavo in rabo lesa.							Povečanje za 30 % glede na leto 2021

M2.6	Izobraževanje in delavnice o trajnostnem gospodarjenju z gozdovi za lastnike gozdov	Zagotoviti stalnost izobraževanja in delavnic o trajnostnem gospodarjenju z gozdovi za lastnike gozdov za povečanje uresničitve načrtovanih ukrepov v gozdarstvu; v vsebine delavnic vključiti ukrepe za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje (in vsebine o drugih ukrepih).	100 dogodkov	100 dogodkov	100 dogodkov	100 dogodkov	100 dogodkov	100 dogodkov	100 dogodkov
M2.7	Ureditev protipožarne infrastrukture v gozdu	Podpore za ureditev protipožarne infrastrukture v gozdu, kot so protipožarne preseke, steze in zidovi, vstopne ploščadi in izogibalnišča, mesta za oskrbo helikopterjev in gasilskih vozil ter gasilcev z vodo za gašenje.			228 naložb		181 naložb		
		Povečanje obsega financiranja za ukrepe protipožarnega varstva.							Povečanje za 50 % glede na leto 2021
M2.8	Podpore za naložbe v dejavnost primarne predelave okroglega lesa	Podpore za vzpostavitev ustrezno velikih, sodobnih obratov za predindustrijski obseg predelave lesa in posodobitev proizvodnje že delujočih obratov, ki obsega tudi digitalizacijo.				71 naložb	71 naložb	71 naložb	
M2.9	Naložbe v razvoj gozdnega drevsnarstva	Podpore za nakup nove specializirane mehanizacije oziroma opreme za gozdno semenarstvo, kontejnersko vzgojo in vzgojo gozdnega drevja ter gradnjo rastlinjakov.			2 naložbi	2 naložbi	2 naložbi	2 naložbi	
M2.10	Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah	Nakup sadilnega gozdnega materiala in materiala za zaščito sadik.				3 naložbe	3 naložbe	2 naložbi	
		Dela za odpravo škode in obnovo gozda ter vzpostavitev večje odpornosti in stabilnosti gozdov.				200 naložb	200 naložb	100 naložb	
		Ureditev vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov.				27 naložb	24 naložb	17 naložb	
M2.11	Spodbude za nadstandardne kmetijske prakse, ki prispevajo k zmanjšanju izpustov CO ₂ iz kmetijskih tal ter ohranjanju ali povečanju shranjevanja ogljika v kmetijskih tleh*	SOPO: Ekstenzivno travinje, (INP08.01)				*			
		SOPO: Tradicionalna raba travinja, (INP08.02)				*			
		SOPO: Naknadni posevki in podsevky, (INP08.05)				*			
		SOPO: Ozelenitev ornih površin čez zimo, (INP08.06)				*			
		SOPO: Konzervirajoča obdelava tal, (INP08.07)				*			
		KOPOP: Vodni viri, (IRP18.02 NV.1)				*			
		KOPOP: Ohranjanje kolobarja, (IRP18.02 NV.2)				*			
		KOPOP: Varovalni pasovi ob vodotokih, (IRP18.02 NV.13)				*			
		KOPOP: Ohranjanje mokrišč in barij, (IRP18.03 BK.5)				*			
		KOPOP: Visokodebelni travniški sadovnjaki, (IRP18.03 BK.7)				*			

		KOPOP: Ohranjanje mejic, (IRP18.03 BK.10)				*			
		Ekološko kmetovanje, (IRP19)							
		Podpora za projekte EIP, (IRP31)							
		Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev, (IRP32)							
		Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtravno, (IRP38).							
M2.12	Spodbude za nadstandardne kmetijske prakse, ki prispevajo k ohranjanju in izboljševanju biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti na kmetijskih zemljiščih**	SOPO: Tradicionalna raba travinja, (INP08.02)				*			
		SOPO: Zaplate neposejanih tal za poljskega škranca, (INP8.8)				*			
		SOPO: Varstvo gnezd pribe, (INP8.9)				*			
		SOPO: Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih (INP8.11)				*			
		KOPOP: Posebni traviščni habitati, (IRP18.03 BK.1)				*			
		KOPOP: Traviščni habitati metuljev, (IRP18.03 BK.2)				*			
		KOPOP: Steljniki, (IRP18.03 BK.3)				*			
		KOPOP: Mokrotni traviščni habitati, (IRP18.03 BK.4)				*			
		KOPOP: Ohranjanje mokrišč in barij, (IRP18.03 BK.5)				*			
		KOPOP: Suhi kraški travniki in pašniki, (IRP18.03 BK.6)				*			
		KOPOP: Visokodebelni travniški sadovnjaki, (IRP18.03 BK.7)				*			
		BK.8 KOPOP: Strmi travniki, (IRP18.03)				*			
		KOPOP: Grbinasti travniki, (IRP18.03 BK.9)				*			
		KOPOP: Ohranjanje mejic (SC 6), (IRP18.03 BK.10)				*			
		KOPOP: Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst, (IRP18.03 BK.11)				*			
		KOPOP: Sobivanje z velikimi zvermi, (IRP18.03 BK.12)				*			
		KOPOP: Planinska paša, (IRP18.03 BK.13)				*			
		KOPOP: Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, (IRP18.03 BK.14)				*			
		KOPOP: Ohranjanje suhih travišč, (IRP18.03 BK.15)				*			
		Ekološko kmetovanje, (IRP19)							
		IRP42: Lokalne pasme in sorte,							

Opombe:

* Ciljna vrednost je delež kmetijskih zemljišč s temi praksami, in sicer 37,40 % po letih.

** Ciljna vrednost je delež kmetijskih zemljišč s temi praksami, in sicer 18,33 % po letih.

Preglednica 2 Časovni potek novih instrumentov na področju LULUCF

ID	Ime in opis instrumenta	Aktivnost	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
M3.1	Zmanjšanje izpustov z zmanjševanjem neto rasti pozidanih zemljišč	Zmanjšanje neto rasti pozidanih zemljišč v okviru izvajanja prostorske politike (v okviru izvajanja ZUreP-3, ReSPR50 in načrta za izvajanje ReSPR50).							Neto rast pozidanih zemljišč manjša od 25 % glede na izhodiščno leto (2018)
M3.2	Zmanjšanje krčenja površin namenske rabe gozdov	Prenova splošnih smernic s področja gozdarstva (tj. posodobitev meril za presojo sprememb namenske rabe).		Sprejetje prenovljenih smernic					
M3.3	Spodbujanje naložb v primarno predelavo lesa	Večja predelava lesa za hitrejši prehod v podnebno nevtrarno družbo (NOO).	Najmanj 28 naložb	Najmanj 28 naložb	Najmanj 28 naložb				Predelava najmanj 3 milijone m ³ v Sloveniji posekanega lesa
M3.4	Promocija in spodbujanje uporabe lesa pri gradnji objektov	Priprava pravne podlage za učinkovito povečanje deleža lesa v javnih stavbah.	Sprejetje						
		Spodbude za izvedbo pilotnih/predstavitvenih projektov.	Najmanj en večji predstavitveni projekt	Najmanj en večji predstavitveni projekt	Najmanj en večji predstavitveni projekt	Najmanj en večji predstavitveni projekt	Najmanj en večji predstavitveni projekt	Najmanj en večji predstavitveni projekt	Najmanj en večji predstavitveni projekt
		Spodbude za uporabo lesa pri gradnji, še posebej pri javnih vlaganjih.							40 % lesa v javnih zgradbah
		Promocija in prenos znanja o gradnji in vodenju gradnje z lesom.	Število udeležencev ciljnih izobraževanj – prvo merjenje	Za 10 odstotnih točk več udeležencev ciljnih izobraževanj	Za 10 odstotnih točk več udeležencev ciljnih izobraževanj	Za 10 odstotnih točk več udeležencev ciljnih izobraževanj	Za 10 odstotnih točk več udeležencev ciljnih izobraževanj	Za 10 odstotnih točk več udeležencev ciljnih izobraževanj	Za 10 odstotnih točk več udeležencev ciljnih izobraževanj
M3.5	Naložbe v razvoj gozdnega drevsničarstva	Ustanovitev Centra za gozdno semenarstvo, drevsničarstvo in varstvo gozdov (NOO).	Izvedba javnih naročil; začetek gradnje	Gradnja	Gradnja, ureditev objekta in nakup pripadajoče opreme				
M3.6	V podnebno zakonodajo vključiti podlage za izvajanje poročanja in obračunavanja izpustov in odvzemov (ponorov) v sektorju LULUCF	Priprava podnebnega zakona: • določiti odgovorne nosilce za pripravo in vodenje obračunov izpustov in ponorov v sektorju LULUCF, • določiti izhodišča in podlage za vzpostavitev monitoringov in zbiranja podatkov o zalogah ogljika, ki niso urejeni v sektorskih zakonodajah.	Osnutek zakonskih podlag		Sprejetje zakonskih podlag				

M3.7	Posodobitev in nadgradnja intervencij skupne kmetijske politike za kmetijska in gozdna zemljišča v sektorju LULUCF	Posodobitve Strateškega načrta SKP 2023–2027 s poudarkom na krepitvi ciljev na področju blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje.	Po potrebi	Po potrebi	Po potrebi	Po potrebi			
		Priprava novega Strateškega načrta SKP po letu 2027 s poudarkom na krepitvi ciljev na področju blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje.							
M3.8	Ohranjanje in varstvo kmetijskih zemljišč ter zmanjšanje zaraščanja kmetijskih površin	Priprava podzakonskega predpisa, ki bo določal ravnanje z rodovitno zemljo pri gradbenih posegih.		Priprava predpisa					
		Ureditev področne zakonodaje tako, da je na kmetijskih objektih na kmetijskih zemljiščih namestitve fotonapetostne naprave dopustna le, če ne povzroči opustitve kmetijske pridelave in ne vpliva na obseg kmetijske proizvodnje.		Dopolnitev zakonodaje					
		Izdelava celovite komunikacijske strategije o pomenu kmetijskih zemljišč in načinov njihovega ohranjanja. Aktivnosti potekajo v sklopu izvajanja promocije Lepo je biti kmet.							
		Uredba o izvajanju ukrepa odpravljanja zaraščanja na kmetijskih zemljiščih. Namen ukrepa je odpravljanje zaraščanja na kmetijskih zemljiščih v zaraščanju s ciljem vnovične vzpostavitve kmetijskih zemljišč, primernih za kmetijsko pridelavo. Če je poseg sprejemljiv samo pod določenimi pogoji oziroma omilitvenimi ukrepi, o tem ZRSVN poda strokovno mnenje, ki ga je treba upoštevati.							
M3.9	Obnova naravnih ekosistemov, ki skladiščijo ogljik, v dobro in stabilno stanje kot prispevek k ohranjanju in povečevanju skladišč in ponorov ogljika	Do leta 2030 obnoviti naravne ekosisteme v skladu z navedenimi ciljnim vrednostmi kot prispevek k ohranjanju skladišč in ponorov ogljika ter s tem k razogljičenju Slovenije.							Obnovljenih 7.200 ha naravnih ekosistemov: • barja in močvirja = 30 ha • grmišča in travišča = 4.000 ha • obalni in priobalni habitatni tipi = 0,1 ha • sladke celinske

									vode = 1.044 ha • gozdni habitatni tipi = 2.126 ha
M3.10	Varstvo in izboljšanje kakovosti tal	Priprava podzakonskega predpisa, ki bo določal ravnanje z zemeljskimi izkopi pri gradbenih posegih.		Priprava predpisa					Sprejetje predpisa
		Priprava predpisa, ki bo varoval in izboljšal kakovost tal ter zmanjšal degradacijo tal.						Sprememba predpisa	Sprejetje predpisa
		Analiza veljavnih državnih prostorskih načrtov z namenom preveritve alternativnih rešitev z vidika preprečevanja degradacije in izgub tal.			Izvedba analize				
M3.11	Proučitev vzpostavitve certifikacijske sheme za ogljično kmetovanje (»carbon farming«) in njena morebitna vzpostavitev	Proučitev vzpostavitve certifikacijske sheme za ogljično kmetovanje (»carbon farming«).					Priprava predpisov/izvedba raziskave za morebitno vzpostavitev sheme		
M3.12	Pilotni projekt: povezovanje lastnikov gozdov za izboljšanje izvajanja negovalnih in varstvenih del	Proučitev možnosti za povezovanje lastnikov in skupno gospodarjenje za krepitev odpornosti gozdov in prilagajanje na podnebne spremembe.							
M3.13	Določitev metodologije za spremljanje biotske raznovrstnosti na kmetijskih tleh	Priprava metodologije za spremljanje biotske raznovrstnosti na kmetijskih zemljiščih in v kmetijskih tleh.							
		Spremljanje ukrepov v okviru skupne kmetijske politike za ohranjanje biotske raznovrstnosti na kmetijskih zemljiščih in v kmetijskih tleh.					Določitev načina in začetek spremljanja		

5 Financiranje

Preglednica 3 Financiranje posodobljenih instrumentov na področju LULUCF

ID	Ime in opis instrumenta	Ocenjeni stroški v obdobju 2025–2030	Viri financiranja
M2.1	Trajnostno gospodarjenje z gozdovi	18.222.000 €	Proračun RS
M2.2	Nadgradnja in izvedba gozdne inventure	1.000.000 €	Proračun RS
M2.3	Nadgradnja sistema za spremljanje odvzemov (ponorov) oziroma zalog ogljika	380.000 €	Proračun RS, LIFE IP CARE4CLIMATE
M2.4	Nadgradnja ukrepov v sektorsko politiko	100.000 €	Proračun RS
M2.5	Državne spodbude za lastnike gozdov za nego in varstvo gozdov	5.691.600 €	Proračun RS
M2.6	Izobraževanje in delavnice o trajnostnem gospodarjenju z gozdovi za lastnike gozdov	12.150.000 €	Proračun RS
M2.7	Ureditev protipožarne infrastrukture v gozdu	1.500.000 €	Proračun RS
M2.8	Podpore za naložbe v dejavnost primarne predelave okroglega lesa	10.000.000 €	SN
M2.9	Naložbe v razvoj gozdnega drevesničarstva	2.000.000 €	SN
M2.10	Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah	5.110.000 €	Proračun RS, SN
M2.11	Spodbude za nadstandardne kmetijske prakse, ki prispevajo k zmanjšanju izpustov CO ₂ iz kmetijskih tal ter k ohranjanju ali povečanju shranjevanja ogljika v kmetijskih tleh	188.665.695 €	SN
M2.12	Spodbude za nadstandardne kmetijske prakse, ki prispevajo k ohranjanju in izboljševanju biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti na kmetijskih zemljiščih	61.395.802 €	SN
	Skupaj	306.215.097 €	

Preglednica 4 Financiranje novih instrumentov na področju LULUCF

ID	Ime in opis instrumenta	Ocenjeni stroški v obdobju 2025–2030	Mogoči viri financiranja
M3.1	Zmanjšanje izpustov z zmanjševanjem neto rasti pozidanih zemljišč	12.300.000 €	Proračun RS, proračuni občin
M3.2	Zmanjšanje krčenja površin namenske rabe gozdov	4.700.000 €	Proračun RS, proračuni občin
M3.3	Spodbujanje naložb v primarno predelavo lesa	70.000.000 €	Zasebne naložbe in spodbude NOO
M3.4	Promocija in spodbujanje uporabe lesa pri gradnji objektov	4.500.000 €	Proračun RS, sredstva EU, javno-zasebna partnerstva
M3.5	Naložbe v razvoj gozdnega drevesničarstva	8.650.200 €	NOO, sklad za podnebne spremembe, proračun RS
M3.6	V podnebno zakonodajo vključiti podlage za izvajanje poročanja in obračunavanja izpustov in odvzemov (ponorov) v sektorju LULUCF	1.000.000 €	Proračun RS
M3.7	Posodobitev in nadgradnja intervencij skupne kmetijske politike za kmetijska in gozdna zemljišča v sektorju LULUCF	2.500.000 €	Proračun RS
M3.8	Ohranjanje in varstvo kmetijskih zemljišč ter zmanjšanje zaraščanja kmetijskih površin	2.700.000 €	Proračun RS
M3.9	Obnova naravnih ekosistemov, ki skladiščijo ogljik, v dobro in stabilno stanje kot prispevek k ohranjanju in povečevanju skladišč in ponorov ogljika	10.650.000 €	Proračun RS, sredstva EU (na primer LIFE, EKSRRP, Obzorje Evropa), zasebni viri
M3.10	Varstvo in izboljšanje kakovosti tal	275.000 €	Proračun RS

M3.11	Proučitev vzpostavitve certifikacijske sheme za ogljično kmetovanje (»carbon farming«) in njena morebitna vzpostavitve	70.000 €	Proračun RS
M3.12	Pilotni projekt: povezovanje lastnikov gozdov za izboljšanje izvajanja negovalnih in varstvenih del	85.000 €	Proračun RS
M3.13	Določitev metodologije za spremljanje biotske raznovrstnosti kmetijskih tal	100.000 €	Proračun RS
	Skupaj	117.530.200 €	

Priloge

Priloga A: Pregled posodobljenih instrumentov NEPN na področju LULUCF

ID	Ime in opis instrumenta	Vrsta instrumenta	Odgovornost	Aktivnost	Rok	Merila/kazalniki uspešnosti	Ciljne vrednosti (po letih)
M2.1	Trajnostno gospodarjenje z gozdovi	Načrtovanje	<u>MKGP</u>	Priprava in sprejetje gozdnogospodarskih načrtov za vse gozdove.	2024–2030	Obnova načrtov gozdnogospodarskih enot	2024–2030: 10 % na leto
M2.2	Nadgradnja in izvedba gozdne inventure	Spremljanje in poročanje	<u>MKGP</u>	Izboljšanje sistema spremljanja zalog ogljika na gozdnih zemljiščih: • nadgradnja in izvedba za potrebe mednarodnega in domačega poročanja.	2024–2028	Število izvedenih dogodkov	2024–2030: 1 panel na leto
		Predpisi	<u>MKGP</u>	Izboljšanje sistema spremljanja zalog ogljika na gozdnih zemljiščih: • »nacionalna gozdna inventura« se vključi v nacionalno gozdarsko zakonodajo, zanjo pa se zagotovi stabilno financiranje.	2025	Sprememba zakona	2024: osnutek zakona; 2025: sprejetje
M2.3	Nadgradnja sistema za spremljanje odvzemov (ponorov) oziroma zalog ogljika	Spremljanje in poročanje	<u>MGTŠ</u> , GIS	Izboljšanje sistema zagotavljanja kakovosti in nadzora kakovosti (QA/QC) pri poročanju: • izboljšati zbiranje in kakovost podatkov o pridobljenih lesnih proizvodih (HWP), da bo mogoče poročati na ravni Tier 2 (tj. zagotoviti nacionalne podatke o letni proizvodnji, uvozu in izvozu po vrstah lesnih proizvodov in drevesnih vrstah oziroma skupini iglavci/listavci, po potrebi posodobiti faktorje za projekte pretvorbe količine biomase v količino ogljika, določiti natančnejše razpolovne dobe za posamezne kategorije lesnih proizvodov).	2025	Število izvedenih dogodkov	2025: 1
		Spremljanje in poročanje	<u>MKGP</u>	Izboljšanje sistema spremljanja zalog ogljika na kmetijskih zemljiščih: • vzpostavitev stalnega monitoringa in pridobitev podatkov o zalogah ogljika v lesni biomas na kmetijskih zemljiščih, kjer se raba ne spreminja (rabe 1410, 1500 in 1800).	2024–2029	Število izvedenih dogodkov	2025: 1; 2029: 1
		Spremljanje in poročanje	<u>MKGP</u>	Izboljšanje sistema spremljanja zalog ogljika na kmetijskih zemljiščih: • vzpostavitev stalnega monitoringa in pridobitev podatkov o zalogah ogljika v tleh njivskih površin in travinja, na katerih se raba ne spreminja.	2024–2028	Število izvedenih dogodkov	en dogodek na leto
		Spremljanje in poročanje	<u>MOPE</u>	• Vzpostavitev osrednje zbirke podatkov za področje LULUCF, vključno z mokrišči in naselji.	2025	Podatkovna zbirka	2026: 1
M2.4	Nadgradnja ukrepov v sektorsko politiko	Predpisi in načrtovanje	<u>MKGP</u>	Izboljšanje vključitve podnebne politike v sektorske politike: • v gozdarski zakonodaji (na primer Zakonu o gozdovih) in drugih aktih ustrezno opredeliti blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, • izdelati je treba tudi oceno ranljivosti in tveganja sektorja ter jo ustrezno upoštevati oziroma vključevati v sektorske politike.	2024	Sprememba zakona	2026: sprejetje zakona

M2.5	Državne spodbude za lastnike gozdov za nego in varstvo gozdov	Ekonomski (finančne spodbude)	MKGP	Povečati obseg državnih finančnih spodbud za lastnike gozdov za nego in varstvo gozdov: • zajema obnove gozda po naravnih nesrečah, izvajanje gozdnogojitvenih ukrepov za povečanje prilagoditvene sposobnosti gozdov, vlaganja v gozdne tehnologije ter predelavo in rabo lesa.	2030	Povečanje proračunskih sredstev	2030: povečanje za 30 % glede na leto 2021
M2.6	Izobraževanje in delavnice o trajnostnem gospodarjenju z gozdovi za lastnike gozdov	Usposabljanje in informiranje	MKGP, ZGS	Zagotoviti stalnost izobraževanja in delavnic o trajnostnem gospodarjenju z gozdovi za lastnike gozdov za povečanje uresničevanja načrtovanih ukrepov v gozdarstvu: • v vsebine delavnic vključiti ukrepe za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje (in vsebine o drugih ukrepih).	2030	Število izvedenih dogodkov	100 dogodkov na leto
M2.7	Ureditev protipožarne infrastrukture v gozdu	Ekonomski (finančne spodbude)	MKGP	Naložbe v ureditev gozdne infrastrukture: • podpore za ureditev protipožarne infrastrukture v gozdu, ki obsega protipožarne preseke, steze in zidove, vstopne ploščadi in izogibalščica, mesta za oskrbo helikopterjev in gasilskih vozil ter gasilcev z vodo za gašenje; pri dodeljevanju podpor se preveri izpolnjevanje zahtev varstva narave.	2025–2027	Število naložb	2026: 228 naložb; 2028: 181
				Zagotavljanje protipožarnega varstva v požarno ogroženih gozdovih: • povečanje obsega financiranja za ukrepe protipožarnega varstva.	2030	Povečanje proračunskih sredstev	2030: povečanje za 50 % glede na leto 2021
M2.8	Podpore za naložbe v dejavnost primarne predelave okroglega lesa	Ekonomski (finančne spodbude)	MKGP	Naložbe v primarno predelavo lesa in digitalizacijo: • podpore za vzpostavitev ustrezno velikih, sodobnih obratov za predindustrijski obseg predelave lesa in posodobitev proizvodnje že delujočih obratov, ki obsega tudi digitalizacijo.	2025–2027	Število naložb	2027: 71; 2028: 71; 2029: 71
M2.9	Naložbe v razvoj gozdnega drevsničarstva	Ekonomski (finančne spodbude)	MKGP	Naložbe v razvoj gozdnega drevsničarstva: • podpore za nakup nove specializirane mehanizacije oziroma opreme za gozdno semenarstvo, kontejnersko vzgojo in vzgojo gozdnega drevja ter gradnjo rastlinjakov.	2025–2028	Število naložb	2026: 2; 2027: 2; 2028: 2; 2029: 2
M2.10	Naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah	Ekonomski (finančne spodbude)	MKGP	Nakup sadilnega gozdnega materiala in materiala za zaščito sadik.	2025–2028	Število naložb	2027: 3; 2028: 3; 2029: 2;
				Dela za odpravo škode in obnovo gozda ter vzpostavitev večje odpornosti in stabilnosti gozdov.	2025–2029	Število naložb	2027: 200; 2028: 200; 2029: 100;
				Ureditev vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov.	2026–2029	Število naložb	2027: 27; 2028: 24; 2029: 17
M2.11	Spodbude za nadstandardne kmetijske prakse, ki prispevajo k zmanjšanju izpustov CO ₂ iz kmetijskih tal ohranjanju ali k povečanju shranjevanja ogljika v kmetijskih tleh	Ekonomski (finančne spodbude)	MKGP/AKTRP	Spodbujanje nadstandardnih kmetijskih praks oziroma rabe kmetijskih zemljišč, ki prispevajo k zmanjšanju izpustov CO₂ ali vezavi ogljika v tleh v okviru SN SKP 2023–2027: • SOPO: Ekstenzivno travinje, (INP08.01), • SOPO: Tradicionalna raba travinja, (INP08.02), • SOPO: Naknadni posevki in podsevki, (INP08.05), • SOPO: Ozelenitev ornih površin čez zimo, (INP08.06),	2023–2027	Delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katera veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za zmanjšanje izpustov CO ₂ , ohranjanje ali povečanje skladiščenja ogljika	37,40 %

				• SOPO: Konzervirajoča obdelava tal, (INP08.07), • KOPOP: Vodni viri, (IRP18.02 NV.1), • KOPOP: Ohranjanje kolobarja, (IRP18.02 NV.2), • KOPOP: Varovalni pasovi ob vodotokih, (IRP18.02 NV.13), • KOPOP: Ohranjanje mokrišč in barij, (IRP18.03 BK.5), • KOPOP: Visokodebelni travniški sadovnjaki, (IRP18.03 BK.7), • KOPOP: Ohranjanje mejic, (IRP18.03 BK.10), • Ekološko kmetovanje, (IRP19). K doseganju ciljev intervencije KOPOP_NV bodo posredno prispevale tudi intervencije AKIS, in sicer: • Podpora za projekte EIP, (IRP31), • Izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev, (IRP32), • Konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtrarno, (IRP38).			
M2.12	Spodbude za nadstandardne kmetijske prakse, ki prispevajo k ohranjanju in izboljševanju biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti na kmetijskih zemljiščih	Ekonomski (finančne spodbude)	<u>MKGP</u>	Spodbujanje nadstandardnih kmetijskih praks oziroma rabe kmetijskih zemljišč, ki prispevajo k ohranjanju ali izboljševanju biotske raznovrstnosti v okviru SN SKP 2023–2027: SOPO: Tradicionalna raba travinja, (INP8.2), SOPO: Zaplate neposejanih tal za poljskega škrjanca, (INP8.8), SOPO: Varstvo gnezdnih pribe, (INP8.9), SOPO: Ohranjanje biotske raznovrstnosti v trajnih nasadih (INP8.11), KOPO: Posebni travniški habitati, (IRP18.03 BK.1), KOPO: Traviščni habitati metuljev, (IRP18.03 BK.2) KOPOP: Steljniki, (IRP18.03 BK.3) KOPO: Mokrotni travniški habitati, (IRP18.03 BK.4), KOPOP: Ohranjanje mokrišč in barij, (IRP18.03 BK.5) KOPOP: Suhi kraški travniki in pašniki, (IRP18.03 BK.6) KOPOP: Visokodebelni travniški sadovnjaki, (IRP18.03 BK.7), BK.8 KOPOP: Strmi travniki, (IRP18.03 BK.9), KOPOP: Grbinasti travniki, (IRP18.03 BK.9), KOPOP: Ohranjanje mejic (SC 6), (IRP18.03 BK.10), KOPOP: Obvladovanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst, (IRP18.03 BK.11), KOPOP: Sobivanje z velikimi zvermi, (IRP18.03 BK.12), KOPOP: Planinska paša, (IRP18.03 BK.13), KOPOP: Habitati ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov, (IRP18.03 BK.14), KOPOP: Ohranjanje suhih travnišč, (IRP18.03 BK.15) IRP19: Ekološko kmetovanje, IRP42: Lokalne pasme in sorte,	2023–2027	Delež kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), za katere veljajo obveznosti, ki prejemajo podporo za ohranjanje in izboljševanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti	18,33 %

Priloga B: Pregled novih instrumentov NEPN na področju LULUCF

ID	Ime in opis instrumenta	Vrsta instrumenta	Odgovornost	Aktivnost	Rok	Merila/kazalniki uspešnosti	Ciljne vrednosti (po letih)
M3.1	Zmanjšanje izpustov z zmanjševanjem neto rasti pozidanih zemljišč	Načrtovanje	<u>MNVP</u>	Zmanjšanje oziroma preprečevanje izpustov na podlagi zmanjševanja neto rasti pozidanih zemljišč v okviru izvajanja prostorske politike (v okviru izvajanja ZUreP-3, ReSPR50 in načrta za izvajanje ReSPR50)	2030	Površina pozidanih zemljišč	2030: neto rast pozidanih zemljišč manjša od 25 % glede na izhodiščno leto (2018)
M3.2	Zmanjšanje krčenja površin namenske rabe gozdov	Načrtovanje	<u>MKGP</u>	Za presojo vlog za krčivne gozdov in vsebin občinskih prostorskih načrtov se ob upoštevanju evropske in nacionalne zakonodaje prenovijo <i>splošne smernice s področja gozdarstva</i> (tj. posodobitev meril za presojo sprememb namenske rabe).	2025–2030	Zmanjšanje izpustov zaradi krčenja gozdov Prenova smernic	2025: sprejetje
M3.3	Spodbujanje naložb v primarno predelavo lesa	Ekonomski (finančne spodbude)	<u>MGTŠ</u>	Večja predelava lesa za hitrejši prehod v podnebno nevtravno družbo (NOO).	2024–2026	Število naložb Predelava lesa, posekanega v Sloveniji	2024–2026: 28 2030: najmanj 3 milijoni m ³
M3.4	Promocija in spodbujanje uporabe lesa pri gradnji objektov	Predpisi	<u>MGTŠ</u>	Večja uporaba lesa v gradbeništvu: priprava pravne podlage za učinkovito povečanje deleža lesa v javnih stavbah,	2024	Priprava in sprejetje pravne podlage	2024: sprejetje
		Ekonomski (finančne spodbude)	<u>MOPE, Eko sklad</u>	spodbude za izvedbo pilotnih/predstavitvenih projektov,	2024–2030	Število večjih predstavitvenih projektov letno	najmanj en večji predstavitveni projekt vsako leto
				spodbude za uporabo lesa pri gradnji, posebej pri javnih vlaganjih,	2024–2030	Delež lesa v javnih stavbah	2030: 40 %
				promocija in prenos znanja o gradnji in vodenju gradnje z lesom.	2024–2030	Število udeležencev ciljnih izobraževanj Spletna platforma za prenos znanja/anketa o zadovoljstvu uporabnikov	2024: prvo merjenje, povečanje za 10 odstotnih točk na leto 2024: prvo merjenje, povečanje za 15 odstotnih točk na leto
M3.5	Naložbe v razvoj gozdnega drevesničarstva	Ekonomski (finančne spodbude)	<u>GIS</u> , MKGP	Ustanovitev Centra za gozdno semenarstvo, drevesničarstvo in varstvo gozdov (NOO).	2024–2025	Vzpostavitev centra	2024: izvedba javnih naročil; 2025: gradnja, ureditev objekta in nakup pripadajoče opreme
M3.6	V podnebno zakonodajo vključiti podlage za izvajanje poročanja in obračunavanja izpustov in odvzemov (ponorov) v sektorju LULUCF	Predpisi	<u>MOPE</u> , MKGP	Priprava podnebne zakona: • določiti odgovorne nosilce za pripravo in vodenje obračunov izpustov in ponorov v sektorju LULUCF, določiti izhodišča in podlage za vzpostavitev spremljanja in zbiranja podatkov o zalogah ogljika, ki niso urejeni v sektorskih zakonodajah.	2024–2028	Priprava zakonskih podlag	2024: osnutek zakonskih podlag; 2026: sprejetje zakonskih podlag

M3.7	Posodobitev in nadgradnja intervencij skupne kmetijske politike za kmetijska in gozdna zemljišča v sektorju LULUCF	Ekonomski (finančne spodbude)	<u>MKGP</u>	Posodobitve Strateškega načrta Skupne kmetijske politike 2023–2027 s poudarkom na krepitvi ciljev na področju blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje.	Po potrebi	Posodobitev strateškega načrta 2023–2027	/
				Priprava novega Strateškega načrta Skupne kmetijske politike po letu 2027 s poudarkom na krepitvi ciljev na področju blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje.	2027	Pripravljen strateški načrt	2027: 1
M3.8	Ohranjanje in varstvo kmetijskih zemljišč ter zmanjšanje zaraščanja kmetijskih površin	Predpisi	<u>MOPE</u>	Priprava podzakonskega predpisa, ki bo določal ravnanje z rodovitno zemljo pri gradbenih posegih.	2025	Priprava predpisa	Ob prvi spremembi ZKZ
		Predpisi	<u>MKGP,</u> <u>MOPE</u>	Ureditev področne zakonodaje tako, da je na kmetijskih objektih na kmetijskih zemljiščih namestitev fotonapetostne naprave dopustna le, če ne povzroči opustitve kmetijske pridelave in ne vpliva na obseg kmetijske proizvodnje.	2025	Dopolnitev zakonodaje	
		Informiranje	<u>MKGP,</u> <u>MNVP</u>	Izdelava celovite komunikacijske strategije o pomenu kmetijskih zemljišč in načinov njihovega ohranjanja. Aktivnosti potekajo v sklopu izvajanja promocije Lepo je biti kmet.	Še ni določeno	Še ni določeno	Še ni določeno
		Ekonomski (finančne spodbude)	<u>MKGP</u>	Uredba o izvajanju ukrepa odpravljanja zaraščanja na kmetijskih zemljiščih. Namen ukrepa je odpravljanje zaraščanja na kmetijskih zemljiščih v zaraščanju s ciljem vnovične vzpostavitve kmetijskih zemljišč, primernih za kmetijsko pridelavo. Če je poseg sprejemljiv samo pod določenimi pogoji oziroma omilitvenimi ukrepi, o tem ZRSVN poda strokovno mnenje, ki ga je treba upoštevati. Finančna podpora se dodeli v obliki nepovratnih sredstev v višini 5.000 evrov na hektar kmetijskega zemljišča v zaraščanju. Od leta 2021 do konca februarja 2024 je bilo očiščenih okoli 330 hektarjev površin.	v izvajanju	Površina kmetijskih zemljišč v zaraščanju	900.000 EUR za leto 2024 in 2025
M3.9	Obnova naravnih ekosistemov, ki skladiščijo ogljik, v dobro in stabilno stanje kot prispevek k ohranjanju in povečevanju skladišč in ponorov ogljika	Ekonomski (finančne spodbude)	<u>MNVP,</u> <u>MKGP</u>	Do leta 2030 obnoviti naravne ekosisteme v skladu z navedenimi ciljnim vrednostmi kot prispevek k ohranjanju skladišč in ponorov ogljika ter s tem k razogljičenju Slovenije.	2030	Površina obnovljenih ali izboljšanih in ohranjenih ekosistemov v skladu s PUN 2023–2028: barja in močvirja, grmišča in travišča, obalni in priobalni habitatni tipi, sladke celinske vode, gozdni habitatni tipi	Do 2030 obnovljenih 7.200 hektarjev naravnih ekosistemov v dobro in stabilno stanje kot prispevek k ohranjanju in povečevanju skladišč in ponorov ogljika: - barja in močvirja: 30 ha, - grmišča in travišča: 4.000 ha, - obalni in priobalni habitatni tipi: 0,1 ha, - sladke celinske vode: 1.044 ha, - gozdni habitatni tipi: 2.126 ha

M3.10	Varstvo in izboljšanje kakovosti tal	Predpisi	<u>MOPE</u> , <u>MKGP</u>	Priprava podzakonskega predpisa, ki bo določal ravnanje z zemeljskimi izkopi pri gradbenih posegih.	2025	Priprava predpisa	Sprejet predpis
		Predpisi	<u>MOPE</u> , <u>MKGP</u>	Priprava predpisa, ki bo varoval in izboljšal kakovost tal ter zmanjšal degradacijo tal.	2029	Sprememba predpisa	Sprejet predpis
		Načrtovanje	<u>MNVP</u> , <u>MKGP</u>	Analiza veljavnih državnih prostorskih načrtov z namenom preveritve alternativnih rešitev z vidika preprečevanja degradacije in izgub tal.	2026	Izvedba analize	Izvedena analiza
M3.11	Proučitev vzpostavitve certifikacijske sheme za ogljično kmetovanje (»carbon farming«) in njena morebitna vzpostavitev	Raziskava in načrtovanje/ spremljanje/ predpisi	<u>MOPE</u> , MKGP	Proučitev vzpostavitve certifikacijske sheme za ogljično kmetovanje (»carbon farming«).	2028	Priprava predpisov/izvedba raziskave za morebitno vzpostavitev sheme	1
M3.13	Pilotni projekt: povezovanje lastnikov gozdov za izboljšanje izvajanja negovalnih in varstvenih del	Raziskava /ekonomski	<u>MKGP</u>	Proučitev možnosti za povezovanje lastnikov in skupno gospodarjenje za krepitev odpornosti gozdov in prilagajanje na podnebne spremembe.	2024–2030	Število projektov	2030: 1
M3.14	Določitev metodologije za spremljanje biotske raznovrstnosti kmetijskih tal	Predpis	<u>MKGP</u>	Priprava metodologije za spremljanje biotske raznovrstnosti na kmetijskih zemljiščih in v kmetijskih tleh.	2027	Priprava metodologije	2027:1
				Spremljanje ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti na kmetijskih zemljiščih in v kmetijskih tleh v okviru skupne kmetijske politike	2028	Določitev načina in začetek spremljanja	2028:1